



Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
JEAN RICHARD DE LA TOUR
της 21ης Ιουνίου 2022¹

Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-704/20 και C-39/21

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

κατά

C,

B (C-704/20)

[αίτηση του Raad van State (Συμβουλίου της Επικρατείας, Κάτω Χώρες)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

και

X

κατά

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (C-39/21)

[αίτηση του rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (πρωτοδικείου Χάγης,
μεταβατική έδρα 's-Hertogenbosch, Κάτω Χώρες)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης –
Κράτηση υπηκόων τρίτων χωρών – Θεμελιώδες δικαίωμα στην ελευθερία – Άρθρο 6 του Χάρτη
των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Προϋποθέσεις νομιμότητας της
κράτησης – Οδηγία 2008/115/ΕΚ – Άρθρο 15 – Οδηγία 2013/33/ΕΕ – Άρθρο 9 –
Κανονισμός (ΕΕ) 604/2013 – Άρθρο 28 – Δικαστικός έλεγχος των προϋποθέσεων θέσης υπό
κράτηση και συνέχισης της κράτησης – Αυτεπάγγελτη εξέταση από το δικαστήριο των
προϋποθέσεων νομιμότητας της κράτησης – Αιτιολόγηση των δικαστικών αποφάσεων –
Δικονομική αυτονομία των κρατών μελών – Αρχές της ισοδυναμίας και της
αποτελεσματικότητας – Θεμελιώδες δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας –
Άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων»

I. Εισαγωγή

1. Το Δικαστήριο εξέτασε επανειλημμένως, σε πλείονες τομείς του δικαίου της Ένωσης, το ζήτημα της αυτεπάγγελτης εξέτασης από εθνικό δικαστήριο λόγου προσφυγής ο οποίος αντλείται από παραβίαση του δικαίου της Ένωσης. Η εξέταση του εν λόγω ζητήματος στο πλαίσιο της κράτησης υπηκόων τρίτων χωρών, όταν διακυβεύεται η προστασία του δικαιώματος στην

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

ελευθερία², παρέχει, σε μεγάλο βαθμό, τη δυνατότητα ανανέωσης της προσέγγισης που προκρίθηκε έως τώρα. Συγκεκριμένα, η σημασία του εν λόγω δικαιώματος και ο κρίσιμος ρόλος των δικαστηρίων όσον αφορά την προστασία του έχουν ως αποτέλεσμα να αντιμετωπίζονται με κάποια επιφυλακτικότητα οι δικονομικοί κανόνες που περιορίζουν τις εξουσίες του δικαστή στον συγκεκριμένο τομέα.

2. Οι υπό κρίση αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν, κατ' ουσίαν, την ερμηνεία του άρθρου 15 της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών³, του άρθρου 9 της οδηγίας 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία⁴, και του άρθρου 28 του κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα⁵, σε συνδυασμό με τα άρθρα 6 και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

3. Οι υπό κρίση αιτήσεις υποβλήθηκαν στο πλαίσιο ένδικων διαφορών μεταξύ των Β, C και X, υπηκόων τρίτων χωρών, και του Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Υφυπουργού Ασφάλειας και Δικαιοσύνης, Κάτω Χώρες, στο εξής: Υφυπουργός) σχετικά με τη νομιμότητα μέτρων θέσης υπό κράτηση ή συνέχισης της κράτησης.

4. Το κύριο ζήτημα που τίθεται με τις υπό κρίση προδικαστικές παραπομπές είναι αν εθνικό δικαστήριο μπορεί να περιορίζεται, κατά την άσκηση του ελέγχου νομιμότητας της θέσης υπό κράτηση ή της συνέχισης της κράτησης που οφείλει να διενεργήσει, από εθνικό δικονομικό κανόνα που το εμποδίζει να λάβει υπόψη ισχυρισμούς ή επιχειρήματα που δεν προέβαλε ο προσφεύγων. Πρέπει, επομένως, να εξακριβωθεί αν, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, το εν λόγω δικαστήριο μπορεί, ή ακόμη και οφείλει, να λάβει αυτεπαγγέλτως υπόψη τις προϋποθέσεις νομιμότητας της κράτησης.

5. Λαμβανομένης υπόψη της ποικιλομορφίας των συστημάτων που έχουν θεσπίσει τα κράτη μέλη με σκοπό τον έλεγχο της νομιμότητας της κράτησης υπηκόων τρίτων χωρών, ρόλος του Δικαστηρίου δεν είναι να αποφανθεί αν ένα σύστημα είναι καλύτερο από άλλο. Ρόλος του είναι να εξακριβώσει αν οι εθνικοί δικονομικοί κανόνες συνιστούν αποδεκτά μέσα για την εφαρμογή των υποχρεώσεων που απορρέουν από το παράγωγο δίκαιο της Ένωσης ή αν, αντιθέτως, τέτοιοι κανόνες θίγουν την αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης και θα πρέπει, ως εκ τούτου, να μην εφαρμόζονται από τα εθνικά δικαστήρια.

6. Με τις παρούσες προτάσεις, θα προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί, απαντώντας στο προδικαστικό ερώτημα που αφορά την αυτεπάγγελτη εξέταση των προϋποθέσεων νομιμότητας της κράτησης, ότι το άρθρο 15 της οδηγίας 2008/115, το άρθρο 9 της οδηγίας 2013/33 και το άρθρο 28 του κανονισμού 604/2013, σε συνδυασμό με τα άρθρα 6 και 47 του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι το εθνικό δικαστήριο που καλείται να ελέγξει τη νομιμότητα της θέσης υπό κράτηση ή

² Βλ., επ' αυτού, Boiteux-Picheral, C., «L'équation liberté, sécurité, justice au prisme de la rétention des demandeurs d'asile», *Sa Justice – L'Espace de Liberté, de Sécurité et de Justice – Liber amicorum en hommage à Yves Bot*, Bruylant, Βρυξέλλες, 2022, σ. 605.

³ ΕΕ 2008, L 348, σ. 98.

⁴ ΕΕ 2013, L 180, σ. 96.

⁵ ΕΕ 2013, L 180, σ. 31.

της συνέχισης της κράτησης υπηκόου τρίτης χώρας πρέπει να εξακριβώνει, βάσει των πραγματικών και νομικών στοιχείων που θεωρεί κρίσιμα, τον σεβασμό των γενικών και αφηρημένων κανόνων που καθορίζουν τις προϋποθέσεις και τους όρους αυτής, ανεξαρτήτως των ισχυρισμών και των επιχειρημάτων που προέβαλε ο υπήκοος τρίτης χώρας προς στήριξη της προσφυγής του. Εθνικός δικονομικός κανόνας ο οποίος έχει ως αποτέλεσμα να εμποδίζει το εθνικό δικαστήριο να προβεί αυτεπαγγέλτως στην εν λόγω εξακρίβωση και να διατάξει την απόλυση υπηκόου τρίτης χώρας, όταν διαπιστώνει ότι τέτοια κράτηση δεν συνάδει με το δίκαιο της Ένωσης, αντιβαίνει στις προμνησθείσες διατάξεις.

II. Το νομικό πλαίσιο

A. Το δίκαιο της Ένωσης

7. Το άρθρο 15 της οδηγίας 2008/115, τα άρθρα 8 και 9 της οδηγίας 2013/33, το άρθρο 28 του κανονισμού 604/2013 καθώς και τα άρθρα 6 και 47 του Χάρτη είναι οι διατάξεις που βρίσκονται στο επίκεντρο των υπό κρίση υποθέσεων.

B. Το ολλανδικό δίκαιο

1. Ο νόμος περί αλλοδαπών

8. Το άρθρο 59, παράγραφος 1, στοιχείο α, του Vreemdelingenwet 2000 (νόμου του 2000 περί αλλοδαπών), της 23ης Νοεμβρίου 2000, όπως τροποποιήθηκε με ισχύ από την 31η Δεκεμβρίου 2011 για τον σκοπό της μεταφοράς της οδηγίας 2008/115 στο ολλανδικό δίκαιο⁶, προβλέπει ότι ο Υφυπουργός δύναται να θέσει υπό κράτηση ενόψει της απομάκρυνσης του παρανόμως διαμένοντα αλλοδαπό υπήκοο, εφόσον τούτο απαιτείται για λόγους δημόσιας τάξης ή εθνικής ασφάλειας.

9. Κατά το άρθρο 59, παράγραφος 5, του Vw 2000, η διάρκεια της κράτησης που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου δεν είναι, κατ' αρχήν, δυνατόν να υπερβεί τους έξι μήνες. Εντούτοις, βάσει του άρθρου 59, παράγραφος 6, του Vw 2000, το χρονικό διάστημα της παραγράφου 5 μπορεί να παραταθεί κατά δώδεκα μήνες αν, παρ' όλες τις εύλογες προσπάθειες, η επιχείρηση απομάκρυνσης είναι πιθανόν να διαρκέσει περισσότερο επειδή ο αλλοδαπός δεν συνεργάζεται για την απομάκρυνσή του ή επειδή εξακολουθούν να λείπουν τα αναγκαία προς τούτο έγγραφα από τρίτες χώρες.

10. Το άρθρο 59a του Vw 2000 ορίζει ότι επιτρέπεται η θέση υπό κράτηση αλλοδαπού υπηκόου στον οποίο έχει εφαρμογή ο [κανονισμός 604/2013], τηρουμένου του άρθρου 28 του εν λόγω κανονισμού, με σκοπό τη μεταφορά του στο υπεύθυνο κράτος μέλος.

11. Το άρθρο 59b του Vw 2000 προβλέπει ότι επιτρέπεται η θέση υπό κράτηση ορισμένων αλλοδαπών υπηκόων οι οποίοι υπέβαλαν αίτηση χορήγησης άδειας διαμονής, εάν τούτο είναι αναγκαίο για την εξακρίβωση της ταυτότητας ή της ιθαγένειας του αιτούντος ή τον προσδιορισμό άλλων στοιχείων αναγκαίων για την αξιολόγηση της αίτησης, ιδίως όταν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής.

⁶ Stb. 2000, αριθ. 495, στο εξής: Vw 2000.

12. Το άρθρο 91, παράγραφος 2, του Vw 2000 ορίζει τα εξής:

«Εάν εκτιμά ότι προβαλλόμενη αιτίαση δεν είναι ικανή να επιφέρει την εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης, το [Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (τμήμα διοικητικών διαφορών του Συμβουλίου της Επικρατείας, Κάτω Χώρες)] δύναται να περιοριστεί στην εκτίμηση αυτή στο σκεπτικό της απόφασής του.»

13. Το άρθρο 94 του Vw 2000 έχει ως εξής:

«1. Όταν λαμβάνει απόφαση με την οποία επιβάλλει στερητικό της ελευθερίας μέτρο το οποίο προβλέπεται στα άρθρα [...] 59, 59a και 59b, [ο Υφυπουργός] ενημερώνει το [αρμόδιο δικαστήριο] το αργότερο είκοσι οκτώ ημέρες από την κοινοποίηση της εν λόγω απόφασης, εκτός εάν ο αλλοδαπός υπήκοος άσκησε ο ίδιος προσφυγή. Μόλις [το δικαστήριο ενημερωθεί], ο αλλοδαπός υπήκοος θεωρείται ότι έχει ασκήσει προσφυγή κατά της απόφασης με την οποία επιβάλλεται στερητικό της ελευθερίας μέτρο. Αντικείμενο της προσφυγής είναι επίσης η επιδίκαση αποζημίωσης.

[...]

4. Το δικαστήριο καθορίζει πάραυτα την ημερομηνία της επ' ακροατηρίου συζήτησης. Η επ' ακροατηρίου συζήτηση διεξάγεται το αργότερο δεκατέσσερις ημέρες από την παραλαβή του δικογράφου της προσφυγής ή της ενημέρωσης του Υφυπουργού. [...]

5. [...] Το δικαστήριο εκδίδει γραπτή απόφαση εντός επτά ημερών από την περάτωση της επ' ακροατηρίου συζήτησεως. [...]

6. Εάν εκτιμά ότι η εφαρμογή ή η εκτέλεση του μέτρου αντιβαίνει στον παρόντα νόμο ή εάν εκτιμά, κατόπιν εξέτασης του συνόλου των συμφερόντων που διακυβεύονται, ότι το μέτρο δεν δικαιολογείται, το επιληφθέν δικαστήριο κάνει δεκτή την προσφυγή. Στην περίπτωση αυτή, το δικαστήριο διατάσσει την άρση του μέτρου ή την τροποποίηση των όρων εκτέλεσής του.

[...]»

14. Το άρθρο 96 του Vw 2000 ορίζει τα εξής:

«1. Εάν η προσφυγή του άρθρου 94 κριθεί αβάσιμη και ο αλλοδαπός υπήκοος ασκήσει προσφυγή κατά της παράτασης της στέρησης της ελευθερίας του, το δικαστήριο ολοκληρώνει την προκαταρκτική έρευνα εντός προθεσμίας ενός μήνα από την παραλαβή του σχετικού δικογράφου. [...]

[...]

3. Εάν εκτιμά ότι η εφαρμογή ή η εκτέλεση του μέτρου αντιβαίνει στον παρόντα νόμο ή εάν εκτιμά, κατόπιν εξέτασης του συνόλου των συμφερόντων που διακυβεύονται, ότι το μέτρο δεν δικαιολογείται ευλόγως, το επιληφθέν δικαστήριο κάνει δεκτή την προσφυγή. Στην περίπτωση αυτή, το δικαστήριο διατάσσει την άρση του μέτρου ή την τροποποίηση των όρων εκτέλεσής του.»

2. Ο κώδικας διοικητικής διαδικασίας

15. Το άρθρο 8:69 του Algemene wet bestuursrecht (γενικού νόμου περί διοικητικού δικαίου)⁷, της 4ης Ιουνίου 1992, ορίζει τα εξής:

«1. Το δικαστήριο που επιλαμβάνεται της διαφοράς αποφαινεται βάσει του δικογράφου της προσφυγής, των προσκομισθέντων εγγράφων, της προκαταρκτικής έρευνας και της εξετάσεως της υποθέσεως κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

2. Το δικαστήριο συμπληρώνει αυτεπαγγέλτως τους νομικούς ισχυρισμούς.

3. Το δικαστήριο μπορεί να συμπληρώσει αυτεπαγγέλτως τα πραγματικά περιστατικά.»

16. Το άρθρο 8:77 του Awb προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Στη γραπτή απόφαση μνημονεύονται:

[...]

b. η αιτιολογία της απόφασης,

[...]».

III. Οι διαφορές της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

A. Οι ένδικες διαφορές στις υποθέσεις των B και C (C-704/20)

17. Ο B, αλγερινής ιθαγένειας, εκδήλωσε την πρόθεσή του να υποβάλει αίτηση ασύλου στις Κάτω Χώρες. Με απόφαση του Υφυπουργού της 3ης Ιουνίου 2019 τέθηκε υπό κράτηση βάσει του άρθρου 59b του Vw 2000, προκειμένου, μεταξύ άλλων, να προσδιοριστούν τα στοιχεία που απαιτούνται για την αξιολόγηση της αίτησης.

18. Ο B άσκησε προσφυγή κατά της ανωτέρω απόφασης ενώπιον του rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (πρωτοδικείου Χάγης, μεταβατική έδρα 's-Hertogenbosch, Κάτω Χώρες).

19. Με απόφαση της 18ης Ιουνίου 2019, το εν λόγω δικαστήριο, χωρίς να αποφανθεί επί των λόγων της προσφυγής, την έκανε δεκτή με την αιτιολογία ότι ο Υφυπουργός δεν είχε ενεργήσει με τη δέουσα επιμέλεια, ισχυρισμό τον οποίο δεν είχε προβάλει ο B. Επομένως, το εν λόγω δικαστήριο διέταξε την άρση του μέτρου κράτησης και επιδίκασε αποζημίωση στον B.

20. Ο C είναι υπήκοος της Σιέρα Λεόνε. Με απόφαση του Υφυπουργού της 5ης Ιουνίου 2019 τέθηκε υπό κράτηση βάσει του άρθρου 59a του Vw 2000, προκειμένου να διασφαλιστεί η μεταφορά του στην Ιταλία, κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 604/2013.

21. Ο C άσκησε προσφυγή κατά της ανωτέρω απόφασης ενώπιον του rechtbank Den Haag, 's-Hertogenbosch (πρωτοδικείου Χάγης, μεταβατική έδρα 's-Hertogenbosch).

⁷ Stb. 1992, αριθ. 315, στο εξής: Awb.

22. Με απόφαση της 19ης Ιουνίου 2019, το εν λόγω δικαστήριο έκρινε αβάσιμους τους λόγους προσφυγής που επικαλέστηκε ο C, πλην όμως έκανε δεκτή την προσφυγή με την αιτιολογία ότι ο Υφυπουργός δεν οργάνωσε τη μεταφορά στην Ιταλία με τη δέουσα επιμέλεια. Το εν λόγω δικαστήριο διέταξε για τον λόγο αυτόν την άρση του μέτρου κράτησης και επιδίκασε αποζημίωση στον C.

23. Ο Υφυπουργός άσκησε έφεση κατά των δύο ως άνω αποφάσεων ενώπιον του Raad van State (Συμβουλίου της Επικρατείας, Κάτω Χώρες). Το εν λόγω δικαστήριο ζητεί να αποφανθεί το Δικαστήριο επί της άποψης που υποστηρίζουν ο B και ο C, καθώς και ορισμένα ολλανδικά δικαστήρια, ότι το δίκαιο της Ένωσης υποχρεώνει τα δικαστήρια να εξετάζουν αυτεπαγγέλτως το σύνολο των προϋποθέσεων νομιμότητας τις οποίες πρέπει να πληροί το μέτρο κράτησης.

24. Το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι ο B και ο C διέμεναν νομίμως στις Κάτω Χώρες όταν τέθηκαν υπό κράτηση. Επομένως, μολονότι θεωρεί ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, οι κρίσιμοι κανόνες όσον αφορά την κράτηση είναι οι κανόνες της οδηγίας 2013/33 και του κανονισμού 604/2013, ζητεί κατά την εξέταση του υποβληθέντος προδικαστικού ερωτήματος να ληφθεί επίσης υπόψη η οδηγία 2008/115, καθόσον ρυθμίζει πλείονες πτυχές της κράτησης.

25. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι κάθε κράτηση η οποία προβλέπεται από τις προμνησθείσες πράξεις του δικαίου της Ένωσης εμπίπτει, στις Κάτω Χώρες, στο δίκαιο της διοικητικής δικονομίας, ο οποίος δεν επιτρέπει στα ολλανδικά δικαστήρια να εξετάζουν αυτεπαγγέλτως αν πληρούνται προϋποθέσεις νομιμότητας τις οποίες δεν προέβλεπε ο ενδιαφερόμενος. Η μόνη εξαίρεση στην αρχή αυτή αφορά τον έλεγχο της τήρησης των κανόνων δημόσιας τάξης, μεταξύ άλλων και αυτών που σχετίζονται με την πρόσβαση σε δικαστήριο, την αρμοδιότητα και το παραδεκτό.

26. Κατά το αιτούν δικαστήριο, στις προϋποθέσεις νομιμότητας της κράτησης υπηκόου τρίτης χώρας καταλέγονται οι σχετικές με τη σύλληψη, την εξακρίβωση της ταυτότητας, της ιθαγένειας και του δικαιώματος διαμονής, τη μεταφορά στον τόπο διεξαγωγής της ακρόασης, τη χρήση χειροπεδών, το δικαίωμα προξενικής συνδρομής καθώς και την παρουσία συμβούλου και διερμηνέα κατά την ακρόαση, τα δικαιώματα άμυνας, την ύπαρξη κινδύνου διαφυγής, την προοπτική απομάκρυνσης ή μεταφοράς, την επιμέλεια που επέδειξε ο Υφυπουργός, διαδικαστικά ζητήματα, όπως η υπογραφή και ο χρόνος λήψης του μέτρου κράτησης, και το αν η κράτηση συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας.

27. Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι από το δίκαιο της Ένωσης δεν απορρέει υποχρέωση αυτεπάγγελτης εξέτασης όλων των προμνησθεισών προϋποθέσεων νομιμότητας. Παραπέμπει, συναφώς, στην απόφαση της 7ης Ιουνίου 2007, van der Weerd κ.λπ.⁸. Από την εν λόγω απόφαση προκύπτει, κατά το αιτούν δικαστήριο, ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν υποχρεώνει τον δικαστή να εξακριβώνει αυτεπαγγέλτως, στο πλαίσιο διαδικασίας που αφορά τη νομιμότητα διοικητικής πράξης, την τήρηση των κανόνων του δικαίου της Ένωσης, εκτός και αν αυτοί καταλαμβάνουν, στην έννομη τάξη της Ένωσης, θέση παρόμοια με εκείνη των κανόνων δημόσιας τάξης ή αν, στη σχετική διαδικασία, οι διάδικοι δεν μπορούν να προβάλουν ισχυρισμό αντλούμενο από παραβίαση του δικαίου της Ένωσης. Κατά το αιτούν δικαστήριο, οι προϋποθέσεις της κράτησης δεν έχουν, όμως, την ίδια τυπική ισχύ με τους εθνικούς κανόνες δημόσιας τάξης, στις δε Κάτω Χώρες ο αλλοδαπός υπήκοος δύναται να προβάλει ισχυρισμούς αντλούμενους από την παράβαση των προϋποθέσεων της κράτησης.

⁸ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-222/05 έως C-225/05, EU:C:2007:318.

28. Με το δικόγραφο της έφεσης, ο Υφυπουργός παρέπεμψε στη νομολογία του αιτούντος δικαστηρίου με την οποία εφαρμόστηκε η προμνησθείσα απόφαση του Δικαστηρίου σχετικά με την κράτηση. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι το Δικαστήριο δεν έχει αποφανθεί ακόμη σχετικά με το αν οι κανόνες που αντλούνται από την εν λόγω απόφαση έχουν εφαρμογή και στην κράτηση.

29. Προκειμένου να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους διατηρεί αμφιβολίες επί του ζητήματος αυτού, το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ορισμένα χαρακτηριστικά του δικαστικού ελέγχου στον ολλανδικό κώδικα διοικητικής διαδικασίας. Συγκεκριμένα, δυνάμει του άρθρου 8:69, παράγραφος 1, του Awb, το πλαίσιο της ένδικης διαφοράς καθορίζεται από την ασκηθείσα προσφυγή, το δε δικαστήριο υποχρεούται να εξετάζει αυτεπαγγέλτως μόνον την παράβαση κανόνων δημόσιας τάξης. Κατά το άρθρο 8:69, παράγραφος 2, του Awb, το δικαστήριο οφείλει να συμπληρώνει αυτεπαγγέλτως τους νομικούς ισχυρισμούς, και τούτο σημαίνει ότι ο προσφεύγων υποχρεούται μόνο να διατυπώνει ελεύθερα τους λόγους της προσφυγής του, το δε δικαστήριο οφείλει να τους αποδίδει εν συνεχεία με νομικούς όρους. Επιπλέον, το δικαστήριο δικαιούται να συμπληρώνει αυτεπαγγέλτως τα πραγματικά περιστατικά, δυνάμει του άρθρου 8:69, παράγραφος 3, του Awb. Οι διάδικοι οφείλουν επομένως να προσκομίζουν αρχή αποδείξεως, το δε δικαστήριο δύναται εν συνεχεία να συμπληρώνει τα αποδεικτικά στοιχεία, για παράδειγμα θέτοντας ερωτήσεις ή καλώντας μάρτυρες.

30. Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει επίσης κανόνες και συμπληρωματικές εγγυήσεις τα οποία έχουν εφαρμογή στο πλαίσιο του δικαστικού ελέγχου της κράτησης, όπως η αυτόματη υπαγωγή μέτρου κράτησης στον έλεγχο του δικαστηρίου, η υποχρέωση αυτοπρόσωπης ακρόασης του υπηκόου τρίτης χώρας, η έκδοση δικαστικής απόφασης εντός βραχείας προθεσμίας σχετικά με τη νομιμότητα της κράτησης και το δικαίωμα δωρεάν νομικής συνδρομής.

31. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η αρχή της δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών μπορεί να συνηγορεί υπέρ του ενδεχομένου να μην επιτρέπεται στα δικαστήρια να εξετάζουν αυτεπαγγέλτως πραγματικά περιστατικά ή ισχυρισμούς κατά τον δικαστικό έλεγχο μέτρων κράτησης. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, στο παρόν στάδιο, δεν εντοπίζει κανέναν λόγο για τον οποίο θα έπρεπε να αποστεί από την τρέχουσα νομολογία του κατά την οποία η εφαρμογή των ολλανδικών δικονομικών κανόνων περί κράτησης δεν αντιβαίνει κατ' ανάγκην στις αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας.

32. Όσον αφορά την αρχή της ισοδυναμίας, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι τα μέτρα κράτησης υπάγονται σε διαδικασία διοικητικού δικαίου και ότι η αρχή που εφαρμόζεται σε όλες τις διαδικασίες διοικητικής φύσεως είναι ότι το δικαστήριο δεν προβαίνει σε αυτεπάγγελτο έλεγχο παρά μόνο σε περίπτωση κανόνων δημόσιας τάξης. Οι προϋποθέσεις της κράτησης δεν καταλαμβάνουν, όμως, εντός της έννομης τάξης της Ένωσης θέση παρόμοια με εκείνη των εθνικών κανόνων δημόσιας τάξης.

33. Όσον αφορά άλλες εθνικές διαδικασίες παρόμοιες με αυτήν που αφορά την κράτηση υπηκόων τρίτων χωρών, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το άρθρο 8:69 του Awb ισχύει σε άλλα μέτρα που υπάγονται στο διοικητικό δίκαιο και αφορούν την κράτηση των εν λόγω υπηκόων, για τις ανάγκες εξακρίβωσης της ταυτότητας και του δικαιώματος διαμονής τους ή στο πλαίσιο της τήρησης της δημόσιας τάξης.

34. Αντιθέτως, ούτε το άρθρο 8:69 του Awb ούτε οποιαδήποτε παρόμοια διάταξη έχει εφαρμογή στο πλαίσιο της διαδικασίας του ποινικού δικαίου που αφορά την προσωρινή κράτηση. Επομένως, το ποινικό δικαστήριο δεν υποχρεούται να περιοριστεί στους ισχυρισμούς ή τα επιχειρήματα που

προβάλλει ο ύποπτος ή ο officier van justitie (εισαγγελέας, Κάτω Χώρες) σε σχέση με τη στέρηση της ελευθερίας. Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, το στερητικό της ελευθερίας μέτρο επιβάλλεται από το ίδιο το ποινικό δικαστήριο, στοιχείο το οποίο συνιστά σημαντική διαφορά σε σχέση με τα μέτρα που υπάγονται στο διοικητικό δίκαιο, τα οποία δεν έχουν εξάλλου σκοπό τιμωρίας. Κατά τη γνώμη του αιτούντος δικαστηρίου, σύγκριση με τον αυτεπάγγελτο έλεγχο που διενεργεί το δικαστήριο όσον αφορά μέτρο κράτησης θα μπορούσε ενδεχομένως να γίνει μόνον ως προς τον έλεγχο της νομιμότητας της προφυλάκισης, σε σχέση με τον οποίο το ποινικό δικαστήριο δεν υποχρεούται να περιοριστεί στους ισχυρισμούς που προέβαλε ο ύποπτος. Εντούτοις, και στην περίπτωση αυτή, βάσει των διαφορών μεταξύ των δύο ειδών διαδικασίας δεν θα μπορούσε να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι δικονομικοί κανόνες που εφαρμόζονται στην κράτηση παραβιάζουν την αρχή της ισοδυναμίας.

35. Κατά το αιτούν δικαστήριο, το άρθρο 8:69 του Awb δεν παραβιάζει ούτε την αρχή της αποτελεσματικότητας, δεδομένου ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών που τίθενται υπό κράτηση έχουν ταχεία και δωρεάν πρόσβαση στη δικαιοσύνη και μπορούν να προβάλουν όσους ισχυρισμούς επιθυμούν. Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από τη νομολογία του Δικαστηρίου. Είναι αληθές ότι, με την απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2012, *Byankon*⁹, το Δικαστήριο έκρινε ότι η αδυναμία επανεξέτασης διοικητικής πράξης περιορίζοντας την ελεύθερη κυκλοφορία πολίτη της Ένωσης παραβιάζει την αρχή της αποτελεσματικότητας. Εντούτοις, τα μέτρα κράτησης έχουν, κατά το αιτούν δικαστήριο, διαφορετικό περιεχόμενο και η δυνατότητα επανεξέτασής τους διασφαλίζεται τόσο από το δίκαιο της Ένωσης όσο και από το ολλανδικό δίκαιο.

36. Το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί επίσης ότι ο Β και ο C υποστηρίζουν ότι η αυτεπάγγελτη εξουσία των δικαστηρίων τα οποία ελέγχουν τα μέτρα κράτησης πρέπει να συναχθεί, αφενός, από τις αποφάσεις της 5ης Ιουνίου 2014, *Mahdi*¹⁰, και της 14ης Μαΐου 2020, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság*¹¹, από τις οποίες προκύπτει, κατ' αυτούς, ότι οι προϋποθέσεις νομιμότητας πρέπει να εξετάζονται ανεξαρτήτως τυχόν προβαλλόμενων ισχυρισμών, και, αφετέρου, μεταξύ άλλων, από τις αποφάσεις της 17ης Δεκεμβρίου 2009, *Martín*¹², και της 17ης Μαΐου 2018, *Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen*¹³, οι οποίες, κατ' αυτούς, είναι κρίσιμες, κατ' αναλογίαν, καθόσον το Δικαστήριο απεφάνθη ότι επιβάλλεται διενέργεια αυτεπάγγελτου ελέγχου όσον αφορά τα δικαιώματα των καταναλωτών προκειμένου να αντισταθμίζεται η υφιστάμενη μεταξύ καταναλωτών και επαγγελματιών ανισότητα.

37. Κατά το αιτούν δικαστήριο, στις αποφάσεις της 5ης Ιουνίου 2014, *Mahdi*¹⁴, και της 14ης Μαΐου 2020, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság*¹⁵, δεν διευκρινίζεται αν υφίσταται ή όχι υποχρέωση αυτεπάγγελτης εξέτασης του συνόλου των προϋποθέσεων που πρέπει να πληρούνται, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, προκειμένου η κράτηση να είναι νόμιμη.

38. Όσον αφορά τη νομολογία του Δικαστηρίου στον τομέα των δικαιωμάτων των καταναλωτών, μολονότι αναγνωρίζει ότι τα πρόσωπα που τελούν υπό κράτηση συνιστούν τρόπον τινά, όπως και ορισμένοι καταναλωτές, ευάλωτη ομάδα σε σχέση με τον Υφυπουργό και ότι υφίσταται,

⁹ Υπόθεση C-249/11, EU:C:2012:608.

¹⁰ Υπόθεση C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320.

¹¹ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-924/19 PPU και C-925/19 PPU, EU:C:2020:367.

¹² Υπόθεση C-227/08, EU:C:2009:792.

¹³ Υπόθεση C-147/16, EU:C:2018:320.

¹⁴ Υπόθεση C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320.

¹⁵ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-924/19 PPU και C-925/19 PPU, EU:C:2020:367.

επομένως, ανισότητα, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει τη διαφορά μεταξύ των υποθέσεων που αφορούν καταναλωτές, στις οποίες αμφότεροι οι διάδικοι είναι ιδιώτες, και των υποθέσεων που αφορούν κράτηση, στις οποίες οι διάδικοι είναι φυσικό πρόσωπο και διοικητική αρχή. Δεδομένου ότι η διοικητική αρχή οφείλει να ενεργεί προς το γενικό συμφέρον και να τηρεί τις γενικές αρχές χρηστής διοίκησης, η ανισότητα των διαδίκων είναι λιγότερο έντονη, ο δε κώδικας διοικητικής διαδικασίας σχεδιάστηκε ακριβώς για την αντιμετώπιση της εν λόγω ανισότητας. Αντιθέτως, ο κώδικας πολιτικής δικονομίας εκκινεί, κατ' αρχήν, από την αντίληψη ότι οι διάδικοι είναι ίσοι, και τούτο καθιστά αναγκαίο, όσον αφορά τα δικαιώματα των καταναλωτών, την αντιμετώπιση της ανισότητας που υφίσταται καθόσον, στον συγκεκριμένο τομέα, οι διάδικοι είναι συνήθως ένας ιδιώτης και μια μεγάλη εταιρία.

39. Όσον αφορά, τέλος, το άρθρο 5, παράγραφος 4, της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών¹⁶, κατά το οποίο «[π]αν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου ίνα τούτο αποφασίσει εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξη την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως», το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΔΔΑ) ουδέποτε αποφάνθηκε ότι τα δικαστήρια πρέπει να εξετάζουν αυτεπαγγέλτως τις προϋποθέσεις νομιμότητας της στέρησης της ελευθερίας. Αντιθέτως, το ΕΔΔΑ έκρινε ότι δεν είναι υποχρεωτικό να εκτιμάται αυτομάτως από το δικαστήριο η νομιμότητα κράτησης¹⁷. Από τη νομολογία του ΕΔΔΑ δεν προκύπτει επίσης ότι υφίσταται τεκμήριο μη σύννομου χαρακτήρα της κράτησης και ότι, επομένως, η κράτηση είναι παράνομη έως ότου το δικαστήριο διαπιστώσει ρητώς τη νομιμότητά της. Αντιθέτως, κατά το αιτούν δικαστήριο, το ΕΔΔΑ υπογράμμισε τη σημασία του δικαιώματος του κρατουμένου να κινησει δικαστική διαδικασία με αίτημα να αποφανθεί το δικαστήριο εντός σύντομου χρονικού διαστήματος επί της νομιμότητας της κράτησης¹⁸.

40. Συγχρόνως, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι από τα προεκτεθέντα στοιχεία δεν συνάγεται κατ' ανάγκην ότι το άρθρο 47 του Χάρτη, το οποίο κατοχυρώνει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, δεν επιβάλλει στα δικαστήρια την υποχρέωση να ελέγχουν αυτεπαγγέλτως τη νομιμότητα της κράτησης. Συγκεκριμένα, το δίκαιο της Ένωσης μπορεί να παρέχει εκτενέστερη προστασία από εκείνη που παρέχουν τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται από την ΕΣΔΑ.

41. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:

«Επιβάλλει το δίκαιο της Ένωσης, ιδίως το άρθρο 15, παράγραφος 2, της [οδηγίας 2008/115] και το άρθρο 9 της [οδηγίας 2013/33], σε συνδυασμό με το άρθρο 6 του [Χάρτη], την υποχρέωση αυτεπάγγελτου ελέγχου υπό την έννοια ότι το εθνικό δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να εξετάσει εξ ιδίας πρωτοβουλίας (ex officio) αν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις για την κράτηση, συμπεριλαμβανομένων και των προϋποθέσεων που ο αλλοδαπός δεν αμφισβήτησε ότι πληρούνται, μολονότι είχε τη δυνατότητα να το πράξει;»

¹⁶ Υπογραφέισα στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ).

¹⁷ Βλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 19ης Μαΐου 2016, J. N. κατά Ηνωμένου Βασιλείου (CE:ECHR:2016:0519JUD003728912, § 87).

¹⁸ Βλ. αποφάσεις του ΕΔΔΑ της 28ης Οκτωβρίου 2003, Rakevich κατά Ρωσίας (CE:ECHR:2003:1028JUD005897300, § 43), και της 9ης Ιουλίου 2009, Morren κατά Γερμανίας (CE:ECHR:2009:0709JUD001136403, § 106).

B. Η ένδικη διαφορά στην υπόθεση του X (C-39/21)

42. Ο X είναι μαροκινός υπήκοος, γεννηθείς το 1973. Με απόφαση της 1ης Νοεμβρίου 2020, ο Υφυπουργός τον έθεσε υπό κράτηση, βάσει του άρθρου 59, παράγραφος 1, στοιχείο α, του Vw 2000, το οποίο περιλαμβάνεται στις διατάξεις με τις οποίες οι Κάτω Χώρες μετέφεραν στο εθνικό δίκαιο την οδηγία 2008/115. Η κράτησή του δικαιολογείται για λόγους προστασίας της δημόσιας τάξης, καθότι υφίσταται κίνδυνος ο X να αποφύγει τους ελέγχους παρεμποδίζοντας τούτουτρόπως την απομάκρυνσή του.

43. Με απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 2020, το rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (πρωτοδικείο Χάγης, μεταβατική έδρα 's-Hertogenbosch) απέρριψε την προσφυγή του X κατά του ως άνω μέτρου κράτησης. Ο X άσκησε έφεση κατά της εν λόγω απόφασης. Με απόφαση της 2ας Ιουνίου 2021, το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας) έκρινε αβάσιμη την έφεση του X¹⁹.

44. Στις 8 Ιανουαρίου 2021 ο X άσκησε ενώπιον του rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (πρωτοδικείου Χάγης, μεταβατική έδρα 's-Hertogenbosch) προσφυγή κατά της συνέχισης του μέτρου κράτησης. Το εν λόγω δικαστήριο υπέβαλε την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στο πλαίσιο της προσφυγής αυτής.

45. Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι θα εκτιμήσει τη νομιμότητα της συνέχισης της κράτησης του X μόνο για το διάστημα μετά τις 8 Δεκεμβρίου 2020. Συγκεκριμένα, η νομιμότητα της κράτησης έως τις 7 Δεκεμβρίου 2020 εκτιμήθηκε με την απόφασή του της 14ης Δεκεμβρίου 2020.

46. Προς στήριξη της προσφυγής του, ο X επικαλείται την απουσία προοπτικής απομάκρυνσής του εντός εύλογου χρονικού διαστήματος. Ο Υφυπουργός αντιτάσσει ότι η διαδικασία αίτησης χορήγησης ταξιδιωτικού εγγράφου βρίσκεται σε εξέλιξη και ότι οι μαροκινές αρχές δεν απάντησαν ότι δεν θα παράσχουν τέτοιο έγγραφο.

47. Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί αναγκαίο να του παρασχεθούν διευκρινίσεις σχετικά με τις απαιτήσεις που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης όσον αφορά την ένταση του δικαστικού ελέγχου σε υποθέσεις κράτησης υπηκόων τρίτων χωρών.

48. Μολονότι αναγνωρίζει τη σημασία της αρχής της δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών, το αιτούν δικαστήριο δεν αποκλείει το ενδεχόμενο οι περιορισμοί που επιβάλλονται στα ολλανδικά δικαστήρια όσον αφορά την εξέταση της νομιμότητας της κράτησης υπηκόων τρίτων χωρών στις περιπτώσεις που προβλέπονται από την οδηγία 2008/115, την οδηγία 2013/33 και τον κανονισμό 604/2013 να προσκρούουν, αφενός, στις απαιτήσεις ισοδυναμίας και αποτελεσματικότητας που συνοδεύουν την εν λόγω αρχή και, αφετέρου, στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 6, 24 και 47 του Χάρτη.

49. Αφού υπενθύμισε τον ολλανδικό δικονομικό κανόνα που απαγορεύει στο δικαστήριο, όταν εξετάζει τη νομιμότητα κράτησης επί της ουσίας, να εξετάζει αυτεπαγγέλτως πραγματικά ή νομικά στοιχεία, το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι τέτοια απαγόρευση ισχύει επίσης όταν ο ενδιαφερόμενος είναι «ευάλωτο άτομο», κατά την έννοια του δικαίου της Ένωσης, για παράδειγμα ανήλικος.

¹⁹ Βλ. απόφαση του Raad van State (Συμβουλίου της Επικρατείας) της 9ης Ιουνίου 2021 (αριθ. 202006815/1/V3, NL:RVS:2021:1155), διαθέσιμη στο διαδίκτυο στη διεύθυνση: <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RVS:2021:1155>.

50. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, σε περιπτώσεις στις οποίες το δικαστήριο που επιλαμβάνεται προσφυγής κατά μέτρου κράτησης εξετάζει, παρ' όλα αυτά, αυτεπαγγέλτως πραγματικά ή νομικά στοιχεία, ο Υφυπουργός ασκεί συστηματικά έφεση ενώπιον του Raad van State (Συμβουλίου της Επικρατείας), η οποία γίνεται πάντοτε δεκτή.

51. Στο πλαίσιο της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο έχει στη διάθεσή του, για το διάστημα που αρχίζει στις 8 Δεκεμβρίου 2020, έκθεση συνέντευξης, έκτασης μισής σελίδας, και έκθεση παρακολούθησης, της 8ης Ιανουαρίου 2021, με τίτλο «Υπόδειγμα 120 – Πληροφορίες σχετικά με την απομάκρυνση». Η δεύτερη έκθεση, η οποία έχει έκταση τεσσάρων σελίδων, είναι απλώς και μόνον ένα έντυπο στο οποίο οι αρχές αναγράφουν τα συγκεκριμένα μέτρα που λαμβάνουν για να προβούν στην απομάκρυνση. Κατ' ουσίαν, από την εν λόγω έκθεση προκύπτει, αφενός, ότι οι αρχές απηύθυναν στις μαροκινές αρχές νέο γραπτό αίτημα ζητώντας να πληροφορηθούν αν η αίτηση χορήγησης ταξιδιωτικού εγγράφου τελούσε υπό επεξεργασία και, αφετέρου, ότι, κατά τη συνέντευξη αναχώρησης της 6ης Ιανουαρίου 2021, ο X δήλωσε ότι δεν είχε προβεί σε καμία ενέργεια στον τόπο κράτησής του για την επιτάχυνση της επιστροφής του στο Μαρόκο.

52. Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι δεν είναι δυνατόν να συναχθούν από τέτοιο συνοπτικό φάκελο όλα τα κρίσιμα πραγματικά στοιχεία προκειμένου να εκτιμηθεί η νομιμότητα της συνέχισης της κράτησης. Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο θα ήθελε να γνωρίζει τους λόγους για τους οποίους οι ολλανδικές αρχές θεωρούν, αφενός, ότι υφίσταται λογικά προοπτική απομάκρυνσης, μολονότι έχουν αποστείλει 21 γραπτές υπενθυμίσεις για τη χορήγηση ταξιδιωτικού εγγράφου, και, αφετέρου, ότι δεν πρέπει να εξεταστεί η λήψη μέτρου λιγότερο περιοριστικού από την κράτηση. Επιπλέον, ακόμη και αν οι εν λόγω αρχές είναι σε θέση να αιτιολογήσουν επαρκώς κατά νόμον ότι άλλα μέτρα δεν θα καθιστούσαν δυνατή την προετοιμασία της επαναπροώθησης στα σύνορα χωρίς αυτή να παρεμποδιστεί από το γεγονός της διαφυγής του X, το αιτούν δικαστήριο θα ήθελε να γνωρίζει τον λόγο για τον οποίο η συγκεκριμένη περίπτωση του X δεν οδηγεί, εντούτοις, τις αρχές στην απόφαση να μην τον θέσουν υπό κράτηση. Συναφώς, προκύπτει σαφώς από τον φάκελο ότι ο X αντιμετωπίζει προβλήματα εξάρτησης. Ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο θα επιθυμούσε να γνωρίζει τις συγκεκριμένες υπηρεσίες που υφίστανται στην εγκατάσταση κράτησης προκειμένου να βοηθηθεί ο X να αντιμετωπίσει το εν λόγω πρόβλημα.

53. Δεδομένου ότι δεν δικαιούται να εξετάσει αυτεπαγγέλτως τα εν λόγω στοιχεία, το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι στερείται της δυνατότητας να εκτιμήσει τη νομιμότητα της συνέχισης της κράτησης υπό το πρίσμα του συνόλου των κρίσιμων στοιχείων. Τέτοια κατάσταση θα μπορούσε να θεωρηθεί μη συμβατή με το θεμελιώδες δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, κατά μείζονα λόγο διότι δεν είναι δυνατή η άσκηση έφεσης κατά δικαστικών αποφάσεων που αφορούν τη συνέχιση μέτρων κράτησης.

54. Κατά το αιτούν δικαστήριο, προκειμένου η δικαστική προστασία να είναι αποτελεσματική σε τέτοιου είδους υποθέσεις, το δικαστήριο θα πρέπει να είναι σε θέση να διασφαλίσει πλήρως τον σεβασμό του θεμελιώδους δικαιώματος στην ελευθερία, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 του Χάρτη. Λαμβανομένων υπόψη του άρθρου 5 της ΕΣΔΑ, του άρθρου 6 και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, το δικαστήριο θα πρέπει να μπορεί να διασφαλίσει την τήρηση του κανόνα κατά τον οποίο ουδείς επιτρέπεται να στερηθεί της ελευθερίας του, παρά μόνο σε ορισμένες περιοριστικώς απαριθμούμενες περιπτώσεις και συμφώνως προς τη νόμιμη διαδικασία. Επομένως, σε περίπτωση κράτησης δυνάμει του άρθρου 15 της οδηγίας 2008/115, το δικαστήριο θα πρέπει να είναι σε θέση να εξακριβώσει, πλήρως και ενδελεχώς, αν πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο. Το ολλανδικό δίκαιο, όπως ερμηνεύεται από το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας), δεν διασφαλίζει τέτοιο πλήρη έλεγχο.

55. Κατά το αιτούν δικαστήριο, από το δίκαιο της Ένωσης προκύπτει ότι το δικαστήριο που επιλαμβάνεται προσφυγής κατά μέτρου κράτησης, βάσει της οδηγίας 2008/115, της οδηγίας 2013/33 ή του κανονισμού 604/2013, οφείλει, λαμβανομένης υπόψη της αυστηρότητας του εν λόγω μέτρου, να εξετάζει και να αξιολογεί, αυτεπαγγέλτως, ουσιαστικά και ενδελεχώς, το σύνολο των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών και των πτυχών της νομιμότητας της κράτησης, προκειμένου να μπορεί, εφόσον εκτιμά ότι η κράτηση είναι παράνομη, να διατάξει να αφηθεί αμέσως ελεύθερος ο ενδιαφερόμενος.

56. Όσον αφορά τη νομολογία του Δικαστηρίου, το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι, στη σκέψη 49 της απόφασης της 6ης Νοεμβρίου 2012, Otis κ.λπ., το Δικαστήριο διευκρίνισε²⁰ ότι, «για να αποφανθεί ένα “δικαστήριο” επί δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη, πρέπει να είναι αρμόδιο να εξετάσει όλα τα πραγματικά και νομικά ζητήματα σχετικά με τη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί». Το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει επίσης στις σκέψεις 36 και 40 της απόφασης της 15ης Μαρτίου 2017, Al Chodor²¹, κατά τις οποίες η θέση υπό κράτηση συνιστά σοβαρή παρέμβαση στην άσκηση του θεμελιώδους δικαιώματος στην ελευθερία που κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 του Χάρτη, καθώς και στις σκέψεις 62 και 63 της απόφασης της 5ης Ιουνίου 2014, Mahdi²², στις οποίες το Δικαστήριο έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι, πέραν των πραγματικών στοιχείων και των αποδείξεων που προβάλλει η διοικητική αρχή που διέταξε την αρχική κράτηση και κάθε ενδεχόμενης παρατήρησης του ενδιαφερόμενου υπηκόου τρίτης χώρας, η δικαστική αρχή που αποφαινεται επί αιτήματος παράτασης της κράτησης θα πρέπει να είναι σε θέση να ερευνά κάθε άλλο κρίσιμο για την απόφασή της στοιχείο σε περίπτωση που το κρίνει αναγκαίο, οι δε εξουσίες της στο πλαίσιο ελέγχου δεν μπορούν να περιορίζονται, σε καμία περίπτωση, μόνο στα στοιχεία που προσκομίστηκαν από τη διοικητική αρχή.

57. Εξάλλου, το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει στις σκέψεις 140 και 142 της απόφασης της 14ης Μαΐου 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság²³, στις οποίες το Δικαστήριο υπογράμμισε ότι το άρθρο 47 του Χάρτη δεν χρήζει διευκρινίσεων από διατάξεις του δικαίου της Ένωσης ή του εθνικού δικαίου προκειμένου να απονεμίσει στους ιδιώτες δικαίωμα δυνάμενο να προβληθεί αυτό καθεαυτό και ότι, μολονότι απόκειται στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους να θεσπίζει τους δικονομικούς κανόνες περί άσκησης των ενδίκων βοηθημάτων που αποσκοπούν να διασφαλίσουν την προστασία των δικαιωμάτων που παρέχονται στους πολίτες βάσει της έννομης τάξης της Ένωσης, τα κράτη μέλη, πάντως, φέρουν την ευθύνη να διασφαλίζουν, σε κάθε περίπτωση, τον σεβασμό του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των δικαιωμάτων αυτών.

58. Το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί επίσης ότι, όσον αφορά την υποχρέωση αιτιολόγησης που προβλέπεται στο άρθρο 8:77, παράγραφος 1, στοιχείο b, του Awb, στο άρθρο 91, παράγραφος 2, του Vw 2000 προβλέπεται εξαίρεση, υπό την έννοια ότι, όταν αποφαινεται επί εφέσεως ασκηθείσας κατά απόφασης με την οποία διατάσσεται κράτηση, η αιτιολογία του Raad van State (Συμβουλίου της Επικρατείας) μπορεί να είναι συνοπτική, περιοριζόμενη κατ' ουσίαν στην επισήμανση ότι οι αιτιάσεις που προέβαλε ο ενδιαφερόμενος είναι αβάσιμες.

59. Κατά το αιτούν δικαστήριο, τέτοια εξαίρεση στερεί από τον ενδιαφερόμενο το δικαίωμά του σε πραγματική προσφυγή. Κατά το αιτούν δικαστήριο, το άρθρο 47 του Χάρτη θα πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, στη νομοθεσία περί αλλοδαπών, η πρόσβαση στη δικαιοσύνη

²⁰ Υπόθεση C-199/11, EU:C:2012:684.

²¹ Υπόθεση C-528/15, EU:C:2017:213.

²² Υπόθεση C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320.

²³ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-924/19 PPU και C-925/19 PPU, EU:C:2020:367.

περιλαμβάνει επίσης το δικαίωμα σε απόφαση αιτιολογημένη επί της ουσίας από το δικαστήριο που αποφαινεται σε δεύτερο και τελευταίο βαθμό, τουλάχιστον όταν, όπως εν προκειμένω, κάθε άλλη ένδικη διοικητική διαδικασία, ποινική και αστική, του οικείου κράτους μέλους υπόκειται σε υποχρέωση αιτιολόγησης.

60. Υπό τις συνθήκες αυτές, το rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (πρωτοδικείο Χάγης, μεταβατική έδρα 's-Hertogenbosch) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Επιτρέπεται στα κράτη μέλη, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 47 του [Χάρτη], σε συνδυασμό με το άρθρο 6 και το άρθρο 53 του Χάρτη και υπό το πρίσμα του άρθρου 15, παράγραφος 2, στοιχείο β', της [οδηγίας 2008/115], του άρθρου 9, παράγραφος 3, της [οδηγίας 2013/33], και του άρθρου 28, παράγραφος 4, του [κανονισμού 604/2013], να διαμορφώνουν τη δικαστική διαδικασία βάσει της οποίας μπορεί να προσβληθεί η επιβληθείσα από τις αρχές κράτησης ενόψει απομακρύνσεως κατά τρόπο ώστε να απαγορεύεται στο δικαστήριο να εξετάζει και να αξιολογεί αυτεπαγγέλτως όλες τις πτυχές της νομιμότητας της κρατήσεως και, εφόσον διαπιστώσει αυτεπαγγέλτως ότι η κράτηση είναι παράνομη, να την παύει άμεσα και να διατάζει να αφεθεί ο αλλοδαπός άμεσα ελεύθερος; Αν το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κρίνει ότι μια τέτοια εθνική ρύθμιση αντίκειται στο δίκαιο της Ένωσης, σημαίνει αυτό επίσης ότι, όταν ο αλλοδαπός ζητεί από το δικαστήριο να αφεθεί ελεύθερος, το δικαστήριο αυτό έχει πάντα την υποχρέωση να εξετάζει και να αξιολογεί αυτεπαγγέλτως ουσιαστικά και ενδελεχώς το σύνολο των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών και των πτυχών της νομιμότητας της κρατήσεως;
- 2) Πρέπει, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 24, παράγραφος 2, του Χάρτη, σε συνδυασμό με το άρθρο 3, σημείο 9, της [οδηγίας 2008/115], του άρθρου 21 της [οδηγίας 2013/33] και του άρθρου 6 του [κανονισμού 604/2013], να δοθεί διαφορετική απάντηση στο πρώτο ερώτημα αν ο αλλοδαπός που τέθηκε σε κράτηση από τις αρχές είναι ανήλικος;
- 3) Απορρέει από το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, σε συνδυασμό με το άρθρο 6 και το άρθρο 53 του Χάρτη και υπό το πρίσμα του άρθρου 15, παράγραφος 2, στοιχείο β', της [οδηγίας 2008/115], του άρθρου 9, παράγραφος 3, της [οδηγίας 2013/33] και του άρθρου 28, παράγραφος 4, του [κανονισμού 604/2013], ότι σε κάθε βαθμό δικαιοδοσίας, αν ο αλλοδαπός ζητήσει από το δικαστήριο να ακυρώσει το μέτρο της ενόψει απομακρύνσεως κράτησής του και να αφεθεί ελεύθερος, πρέπει η εκάστοτε απόφαση του δικαστηρίου επί του αιτήματος αυτού να διαθέτει βάσιμη αιτιολογία επί της ουσίας, αν η προσφυγή έχει ασκηθεί κατά τα λοιπά όπως προβλέπεται στο εν λόγω κράτος μέλος; Αν το Δικαστήριο κρίνει ότι αντίκειται στο δίκαιο της Ένωσης εθνική πρακτική σύμφωνα με την οποία το δικαστήριο μπορεί στον δεύτερο και, ως εκ τούτου, τελευταίο βαθμό δικαιοδοσίας να περιοριστεί στην έκδοση αποφάσεως χωρίς καμία αιτιολογία επί της ουσίας, λαμβανομένου υπόψη του τρόπου με τον οποίο έχει κατά τα λοιπά διαμορφωθεί η εν λόγω προσφυγή σε αυτό το κράτος μέλος, σημαίνει τούτο ότι, υπό το πρίσμα της ευάλωτης θέσεως του αλλοδαπού, της ιδιαίτερης σημασίας της διαδικασίας στο πλαίσιο της νομοθεσίας περί αλλοδαπών και της διαπιστώσεως ότι οι εν λόγω διαδικασίες –οι οποίες όσον αφορά την έννομη προστασία αποκλίνουν από άλλες διοικητικές διαδικασίες– προβλέπουν τις ίδιες λιγοστές διαδικαστικές εγγυήσεις για τους αλλοδαπούς όπως και η διαδικασία της κρατήσεως, πρέπει να θεωρηθεί ότι αντίκειται επίσης στο δίκαιο της Ένωσης μια τέτοια αρμοδιότητα για το αποφαινόμενο σε δεύτερο και, ως εκ τούτου, τελευταίο βαθμό δικαιοδοσίας στις υποθέσεις ασύλου και στις λοιπές υποθέσεις αλλοδαπών δικαστήριο; Πρέπει, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 24, παράγραφος 2, του

Χάρτη, να δοθεί διαφορετική απάντηση στα εν λόγω ερωτήματα αν ο αλλοδαπός ο οποίος προσβάλλει απόφαση των αρχών στο πλαίσιο της νομοθεσίας περί αλλοδαπών είναι ανήλικος;»

IV. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

61. Αρχικώς, το Δικαστήριο είχε αποφασίσει να κινήσει την επείγουσα προδικαστική διαδικασία στην υπόθεση C-39/21 PPU, στο μέτρο που, κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης προδικαστικής αποφάσεως, ο X τελούσε υπό κράτηση και στερούνταν επομένως της ελευθερίας του, η δε απάντηση του Δικαστηρίου στα προδικαστικά ερωτήματα μπορούσε να είναι καθοριστική για τον τερματισμό ή τη συνέχιση της εν λόγω κράτησης. Λόγω συνάφειας με την παρούσα υπόθεση, η υπόθεση C-704/20 είχε τύχει του ίδιου χειρισμού.

62. Εν συνεχεία, το Δικαστήριο αποφάσισε ότι οι δύο υποθέσεις έπρεπε να εκδικαστούν κατά την τακτική διαδικασία. Η απόφαση αυτή λήφθηκε μετά την ανακοίνωση του rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (πρωτοδικείου Χάγης, μεταβατική έδρα 's-Hertogenbosch), την 31η Μαρτίου 2021, ότι με παρεμπόδιση απόφαση της 26ης Μαρτίου 2021 είχε άρει την κράτηση του X.

63. Με απόφαση της 26ης Απριλίου 2021, το rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (πρωτοδικείο Χάγης, μεταβατική έδρα 's-Hertogenbosch) επιδίκασε αποζημίωση στον X με την αιτιολογία ότι η κράτησή του ήταν παράνομη και του προκάλεσε ζημία. Εντούτοις, εν αναμονή της απάντησης του Δικαστηρίου στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε, το αιτούν δικαστήριο ανέστειλε την έκδοση απόφασης σχετικά με το αν ο X μπορεί να τύχει αυξημένης αποζημίωσης.

64. Γραπτές παρατηρήσεις υπέβαλαν ο X, η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Προηγουμένως, κατά την επείγουσα προδικαστική διαδικασία, ο C είχε επίσης καταθέσει παρατηρήσεις. Επ' ακροατηρίου συζήτηση διεξήχθη την 1η Μαρτίου 2022.

V. Ανάλυση

A. Επί του μόνου προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-704/20 και επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-39/21

65. Προκαταρκτικώς, διευκρινίζεται ότι οι προς ερμηνεία διατάξεις είναι, στην υπόθεση C-39/21, το άρθρο 15 της οδηγίας 2008/115 και, στην υπόθεση C-704/20, το άρθρο 9 της οδηγίας 2013/33 και το άρθρο 28, παράγραφος 4, του κανονισμού 604/2013²⁴. Μολονότι η υπόθεση C-704/20 αφορά τον δικαστικό έλεγχο της θέσης υπό κράτηση, ενώ η υπόθεση C-39/21 αφορά τον δικαστικό έλεγχο της συνέχισης της κράτησης, επιλέγω σκοπίμως να εξετάσω το άρθρο 15 της

²⁴ Η εν λόγω διάταξη παραπέμπει, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 9 της οδηγίας 2013/33.

οδηγίας 2008/115 και το άρθρο 9 της οδηγίας 2013/33 στο σύνολό τους, καθόσον, όπως θα εκθέσω εν συνεχεία, θεωρώ ότι πρέπει να αντληθούν συμπεράσματα από πλείονες διατάξεις καθενός από τα δύο προμνησθέντα άρθρα, οι οποίες επιδέχονται από κοινού ερμηνεία²⁵.

66. Στο πλαίσιο των κοινών κανόνων που θέσπισε ο νομοθέτης της Ένωσης, τη νομική βάση της κράτησης απαρτίζουν, κατ' ουσίαν, όσον αφορά τους παρανόμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών, τα άρθρα 15 έως 17 της οδηγίας 2008/115 και, όσον αφορά τους υπηκόους τρίτων χωρών και τους απάτριδες αιτούντες διεθνή προστασία, τα άρθρα 8 έως 11 της οδηγίας 2013/33 και το άρθρο 28 του κανονισμού 604/2013.

67. Οι λόγοι κράτησης που προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ορίζονται, για τους παρανόμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών, στο άρθρο 15 της οδηγίας 2008/115 και, για τους υπηκόους τρίτων χωρών αιτούντες διεθνή προστασία, στο άρθρο 8 της οδηγίας 2013/33 και στο άρθρο 28 του κανονισμού 604/2013. Καθορίζοντας τους κανόνες που εφαρμόζονται στη θέση υπό κράτηση και στη συνέχιση της κράτησης, οι εν λόγω διατάξεις καθιστούν δυνατή την εξακρίβωση των προϋποθέσεων νομιμότητας των μέτρων κράτησης. Οι προϋποθέσεις αφορούν, μεταξύ άλλων, την αρμοδιότητα του οργάνου που εξέδωσε την πράξη θέσης υπό κράτηση, τον κίνδυνο διαφυγής του κρατουμένου, τον επαρκή χαρακτήρα άλλων μέτρων λιγότερο περιοριστικών από την κράτηση, την επίδειξη επιμέλειας από τη διοίκηση κατά τη διαδικασία απομάκρυνσης καθώς και την προστασία που δικαιούνται τα ευάλωτα άτομα.

68. Μετά τις ως άνω διευκρινίσεις, θα εξετάσω από κοινού το μόνο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-704/20 και το πρώτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-39/21. Συγκεκριμένα, δεν θεωρώ ότι ο ρόλος του δικαστηρίου πρέπει να διαφέρει ουσιαστικά όταν πρόκειται να αποφανθεί επί της νομιμότητας της θέσης υπό κράτηση ή επί της νομιμότητας της συνέχισης της κράτησης²⁶ ή ανάλογα με το αν η κράτηση αποφασίζεται στο πλαίσιο της οδηγίας 2008/115, της οδηγίας 2013/33 ή του κανονισμού 604/2013. Μολονότι οι λόγοι θέσης υπό κράτηση ή συνέχισης της κράτησης δεν είναι πανομοιότυποι, οι κατευθυντήριες αρχές βάσει των οποίων προσδιορίζεται ο ρόλος του δικαστηρίου είναι κοινές στις περιπτώσεις αυτές.

69. Επισημαίνω, εξ αρχής, ότι ο νομοθέτης της Ένωσης θέσπισε ορισμένους κοινούς κανόνες όσον αφορά τον δικαστικό έλεγχο της θέσης υπό κράτηση και της συνέχισης της κράτησης των υπηκόων τρίτων χωρών.

70. Συγκεκριμένα, η θέση υπό κράτηση παρανόμως διαμένοντος υπηκόου τρίτης χώρας πρέπει να διατάσσεται, βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/115²⁷, από διοικητική ή δικαστική αρχή, μέσω γραπτής και αιτιολογημένης απόφασης. Όταν η κράτηση διατάσσεται από

²⁵ Συγκεκριμένα, υπογραμμίζω ότι, μολονότι το άρθρο 15, παράγραφος 3, της οδηγίας 2008/115 μπορεί να φαίνεται ιδιαίτερος κρίσιμο στην υπόθεση C-39/21, δεδομένου ότι η προσφυγή κατά της συνέχισης της κράτησης θεωρείται τρόπος για να «επανεξετάζεται ανά εύλογα χρονικά διαστήματα» η εν λόγω κράτηση, ο οποίος επιβάλλεται με την πρώτη περίοδο της προμνησθείσας διάταξης, φρονώ ότι η ανάλυση πρέπει να λάβει υπόψη τις λοιπές διατάξεις του ίδιου άρθρου, και ιδίως την παράγραφο 1, η οποία προβλέπει τους λόγους της κράτησης, και την παράγραφο 2, η οποία θέτει, μεταξύ άλλων, την αρχή και ορισμένους όρους του δικαστικού ελέγχου της θέσης υπό κράτηση. Παρατηρώ, εξάλλου, ότι, στο ολλανδικό δίκαιο, ο δικαστικός έλεγχος της θέσης υπό κράτηση και εκείνος της συνέχισης της κράτησης είναι αλληλένδετοι δεδομένου ότι, όπως εκθέτει η Ολλανδική Κυβέρνηση με τις παρατηρήσεις της, στο πλαίσιο προσφυγής κατά της συνέχισης της κράτησης είναι, κατ' αρχήν, δυνατόν να εκτιμηθούν εκ νέου όλες οι προϋποθέσεις της θέσης υπό κράτηση.

²⁶ Όπως έχει επισημάνει το Δικαστήριο, η κράτηση και η παράτασή της έχουν παρόμοια φύση, καθόσον αμφότερες έχουν ως αποτέλεσμα τη στέρηση της ελευθερίας του ενδιαφερόμενου υπηκόου τρίτης χώρας: βλ., σε σχέση με την οδηγία 2008/115, απόφαση της 10ης Μαρτίου 2022, Landkreis Gifhorn (C-519/20, EU:C:2022:178, σκέψη 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Η ίδια διαπίστωση μπορεί να γίνει όσον αφορά τη θέση υπό κράτηση και τη συνέχιση της κράτησης.

²⁷ Κατά το Δικαστήριο, η ως άνω διάταξη καθώς και το άρθρο 9, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/33 «υλοποιούν», στον συγκεκριμένο τομέα, το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη (απόφαση της 14ης Μαΐου 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU και C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, σκέψη 289).

διοικητική αρχή, το οικείο κράτος μέλος υποχρεούται είτε (περίπτωση του άρθρου 15, παράγραφος 2, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας) να προβλέπει «την ταχεία δικαστική επανεξέταση της νομιμότητας της κράτησης» είτε (περίπτωση του άρθρου 15, παράγραφος 2, στοιχείο β', της ίδιας οδηγίας) να χορηγεί «στον συγκεκριμένο υπήκοο τρίτης χώρας το δικαίωμα να κινήσει διαδικασία για την ταχεία δικαστική επανεξέταση της νομιμότητας της κράτησής του». Εξάλλου, το άρθρο 15, παράγραφος 3, της ίδιας οδηγίας προβλέπει ότι η κράτηση πρέπει να «επανεξετάζεται ανά εύλογα χρονικά διαστήματα είτε κατ' αίτηση του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας είτε αυτεπαγγέλτως» και ότι, «[σ]ε περίπτωση παραταθείσας διάρκειας κράτησης, η επανεξέταση εποπτεύεται από δικαστική αρχή».

71. Όσον αφορά τους υπηκόους τρίτων χωρών και τους απάτριδες αιτούντες διεθνή προστασία, η οδηγία 2013/33 προβλέπει ανάλογους κανόνες τόσο για τον δικαστικό έλεγχο της θέσης υπό κράτηση (άρθρο 9, παράγραφος 3, της οδηγίας) όσο και για τον δικαστικό έλεγχο της συνέχισης της κράτησης (άρθρο 9, παράγραφος 5, της οδηγίας).

72. Με το σύνολο των προμνησθεισών διατάξεων, ο νομοθέτης της Ένωσης προβλέπει δικαστικό έλεγχο ο οποίος μπορεί να διενεργηθεί είτε κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερόμενου υπηκόου τρίτης χώρας είτε αυτεπαγγέλτως. Επομένως, οι εν λόγω διατάξεις, οι οποίες, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας του θεμελιώδους δικαιώματος στην ελευθερία και της βαρύτητας της επέμβασης στο δικαίωμα αυτό την οποία ενέχει η κράτηση²⁸, προορίζονται να προστατεύουν τους υπηκόους τρίτων χωρών από αυθαίρετη κράτηση, σκοπούν να διασφαλίσουν την ύπαρξη, σε όλα τα κράτη μέλη, δικαστικού ελέγχου των αποφάσεων με τις οποίες διατάσσεται κράτηση και, εν συνεχεία, συνέχιση της κράτησης, προκειμένου να εξακριβώνεται η νομιμότητά τους.

73. Εντούτοις, ο νομοθέτης της Ένωσης δεν θέσπισε κοινούς κανόνες όσον αφορά την έκταση του ελέγχου που πρέπει να διενεργεί το δικαστήριο προκειμένου να εξακριβώσει τη νομιμότητα της θέσης υπό κράτηση ή της συνέχισης της κράτησης. Ειδικότερα, ο νομοθέτης της Ένωσης δεν προέβλεψε ρητώς ότι το δικαστήριο πρέπει, κατά τον έλεγχο νομιμότητας της κράτησης, να εξετάζει το σύνολο των πραγματικών και νομικών στοιχείων που θεωρεί κρίσιμα, ανεξαρτήτως των ισχυρισμών και των επιχειρημάτων που προβάλλονται ενώπιόν του. Επομένως, οι όροι του εν λόγω ελέγχου υπάγονται στη δικονομική αυτονομία των κρατών μελών.

74. Πρέπει, συνεπώς, να εξακριβωθεί αν, καθόσον περιορίζει την εξουσία του δικαστηρίου που καλείται να ελέγξει τη νομιμότητα της θέσης υπό κράτηση ή της συνέχισης της κράτησης στην εξέταση μόνον των ισχυρισμών και των επιχειρημάτων που προέβαλε ο υπήκοος τρίτης χώρας, το άρθρο 8:69, παράγραφος 1, του Awb κινείται στα όρια που τίθενται στη δικονομική αυτονομία των κρατών μελών.

75. Συναφώς, υπενθυμίζω ότι, κατά πάγια νομολογία, ελλείψει σχετικών κανόνων της Ένωσης, απόκειται στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους να θεσπίσει τους δικονομικούς κανόνες περί ενδίκων βοηθημάτων που αποσκοπούν στη διασφάλιση των δικαιωμάτων των υποκειμένων δικαίου, δυνάμει της αρχής της δικονομικής αυτονομίας, υπό τον όρο ωστόσο ότι οι κανόνες αυτοί δεν είναι λιγότερο ευμενείς από τους διέποντες παρόμοιες καταστάσεις που

²⁸ Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 25ης Ιουνίου 2020, Ministerio Fiscal (Αρχή η οποία μπορεί να παραλάβει αίτηση διεθνούς προστασίας) (C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, σκέψη 105 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

υπόκεινται στο εσωτερικό δίκαιο (αρχή της ισοδυναμίας) και δεν καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή υπέρμετρα δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που απονέμει το δίκαιο της Ένωσης (αρχή της αποτελεσματικότητας)²⁹.

76. Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι πρέπει να πληρούνται δύο σωρευτικές προϋποθέσεις, τούτέστιν η τήρηση των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας, ούτως ώστε να μπορεί ένα κράτος μέλος να επικαλεστεί την αρχή της δικονομικής αυτονομίας σε καταστάσεις που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης³⁰.

77. Όσον αφορά την αρχή της αποτελεσματικότητας, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι κάθε περίπτωση στην οποία τίθεται το ζήτημα αν εθνική διάταξη δικονομικού δικαίου καθιστά αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης πρέπει να εξετάζεται λαμβανομένης υπόψη της θέσης της διάταξης αυτής στην όλη διαδικασία, της εξέλιξης της διαδικασίας και των ιδιαιτεροτήτων της ενώπιον των αρμόδιων εθνικών οργάνων. Υπό το πρίσμα αυτό, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, οι αρχές που αποτελούν τη βάση του εθνικού δικαιοδοτικού συστήματος, όπως η προστασία των δικαιωμάτων της υπεράσπισης, η αρχή της ασφάλειας δικαίου και η εύρυθμη διεξαγωγή της διαδικασίας³¹.

78. Τούτου λεχθέντος, υπογραμμίζεται ότι η αρχή της αποτελεσματικότητας τηρείται μόνον εφόσον ο επίμαχος δικονομικός κανόνας συνάδει με το δικαίωμα σε αποτελεσματική δικαστική προστασία που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη³². Επομένως, η υποχρέωση των κρατών μελών να εξασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα των δικαιωμάτων που αντλούν οι πολίτες από το δίκαιο της Ένωσης έχει ως συνέπεια την απαίτηση αποτελεσματικής ένδικης προστασίας όπως αυτή κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη και την οποία ο εθνικός δικαστής οφείλει να τηρεί. Η προστασία αυτή πρέπει να ισχύει τόσο για τον καθορισμό των δικαιοδοτικών οργάνων που είναι αρμόδια να επιλαμβάνονται των ενδίκων βοηθημάτων που στηρίζονται στο δίκαιο της Ένωσης όσο και για τον καθορισμό των λεπτομερών δικονομικών προϋποθέσεων που αφορούν τα ένδικα αυτά βοηθήματα³³.

79. Επομένως, το κρίσιμο ερώτημα το οποίο βρίσκεται στο επίκεντρο των υπό κρίση υποθέσεων μπορεί να διατυπωθεί ως εξής: συνάδει προς το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, εθνικός δικονομικός κανόνας ο οποίος δεν επιτρέπει στο εθνικό δικαστήριο να εξετάσει αυτεπαγγέλτως τους λόγους προσφυγής που αντλούνται από την παραβίαση του δικαίου της Ένωσης, καθόσον έχει ως αποτέλεσμα να μην μπορεί το εν λόγω δικαστήριο να εξετάσει τη νομιμότητα μέτρου θέσης υπό κράτηση ή συνέχισης

²⁹ Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 2021, *Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w N.* (C-949/19, EU:C:2021:186, σκέψη 43 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), της 15ης Απριλίου 2021, *État belge* (Στοιχεία μεταγενέστερα της απόφασης μεταφοράς) (C-194/19, EU:C:2021:270, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 22ας Απριλίου 2021, *Profi Credit Slovakia* (C-485/19, EU:C:2021:313, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

³⁰ Βλ. απόφαση της 17ης Μαρτίου 2016, *Bensada Benallal* (C-161/15, EU:C:2016:175, σκέψη 25).

³¹ Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2020, *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* (Απόρριψη μεταγενέστερης αίτησης – Προθεσμία για την άσκηση προσφυγής) (C-651/19, EU:C:2020:681, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

³² Βλ., συναφώς, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Bobek στην υπόθεση *An tAire Talmhaíochta Bia agus Mara κ.λπ.* (C-64/20, EU:C:2021:14), κατά τον οποίο «η απαίτηση της αποτελεσματικότητας, νοούμενη ως όρος για την εφαρμογή της αρχής της δικονομικής αυτονομίας, [...] ουσιαστικά αλληλοεπικαλύπτεται με το θεμελιώδες δικαίωμα της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας δυνάμει του άρθρου 47 του Χάρτη» (σημείο 41).

³³ Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 17ης Ιουλίου 2014, *Sánchez Morcillo και Abril García* (C-169/14, EU:C:2014:2099, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 22ας Απριλίου 2021, *Profi Credit Slovakia* (C-485/19, EU:C:2021:313, σκέψη 54 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Το Δικαστήριο διευκρίνισε επίσης ότι η αρχή της αποτελεσματικότητας «δεν συνεπάγεται [...] άλλες απαιτήσεις πέραν εκείνων που απορρέουν από τα θεμελιώδη δικαιώματα τα οποία κατοχυρώνονται στον Χάρτη, και ιδίως από το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας»: βλ. απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, *Staatssecretaris van Veiligheid en justitie* (Ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης) (C-180/17, EU:C:2018:775, σκέψη 43).

της κράτησης υπό το πρίσμα του συνόλου των λόγων που μπορεί να δικαιολογούν τέτοιο μέτρο, βαίνοντας, ενδεχομένως, πέραν των ισχυρισμών και των επιχειρημάτων που προέβαλε ο προσφεύγων;

80. Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί σε άλλες καταστάσεις, στις οποίες δεν ετίθετο υπό αμφισβήτηση το δικαίωμα στην ελευθερία που κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 του Χάρτη, ότι η αρχή της αποτελεσματικότητας δεν απαιτεί κατ' αρχήν από τα εθνικά δικαστήρια να εξετάζουν αυτεπαγγέλτως ισχυρισμό αντλούμενο από παράβαση διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, εφόσον η εξέταση του ισχυρισμού αυτού θα τα υποχρέωνε να υπερβούν τα όρια της ένδικης διαφοράς, όπως αυτή έχει προσδιοριστεί από τους διαδίκους, και να στηριχθούν σε άλλα γεγονότα και περιστάσεις πέραν εκείνων επί των οποίων στηρίζει το αίτημά του ο διάδικος που έχει συμφέρον για την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων³⁴.

81. Κατά το Δικαστήριο, ο περιορισμός αυτός της εξουσίας του εθνικού δικαστή δικαιολογείται από την αρχή σύμφωνα με την οποία οι διάδικοι έχουν την πρωτοβουλία της δίκης και, κατά συνέπεια, όταν κατά το εθνικό δικονομικό δίκαιο οι διάδικοι έχουν πράγματι τη δυνατότητα να προβάλουν ισχυρισμό βασιζόμενο στο δίκαιο της Ένωσης, ο εθνικός δικαστής μπορεί να ενεργεί αυτεπαγγέλτως μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν αυτό απαιτείται χάριν του δημοσίου συμφέροντος³⁵.

82. Συναφώς, επισημαίνω ότι το άρθρο 8:69, παράγραφος 1, του Awb δεν έχει ως αποτέλεσμα να εμποδίζει υπηκόους τρίτων χωρών να προβάλουν έναν ή πλείονες λόγους αντλούμενους από τη μη συμβατότητα της θέσης τους υπό κράτηση ή της συνέχισης της κράτησής τους με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στους σχετικούς κανόνες του παράγωγου δικαίου της Ένωσης³⁶. Επομένως, το επιληφθέν δικαστήριο δεν εμποδίζεται από την προμνησθείσα εθνική διάταξη να εξετάσει τους λόγους της προσφυγής που αντλούνται από την παραβίαση του δικαίου της Ένωσης τους οποίους ο προσφεύγων προβάλλει προς στήριξη προσφυγής κατά της θέσης του υπό κράτηση ή της συνέχισης της κράτησής του. Συνεπώς, το εν λόγω δικαστήριο μπορεί, λαμβανομένων υπόψη των λόγων που προβάλλονται ενώπιόν του, να ασκήσει τον έλεγχο πλήρους δικαιοδοσίας της οποίας τη σημασία υπογράμμισε το Δικαστήριο με την απόφαση της 5ης Ιουνίου 2014, Mahdi³⁷.

83. Υπενθυμίζω, επ' αυτού, ότι, κατά το Δικαστήριο, στο πλαίσιο του ελέγχου που πρέπει να διενεργήσει, το εθνικό δικαστήριο πρέπει να είναι σε θέση να αποφαινεται επί κάθε κρίσιμο πραγματικού και νομικού στοιχείου για να προσδιορίσει αν δικαιολογείται η κράτηση του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας. Συνεπώς, το δικαστήριο πρέπει να είναι σε θέση να λάβει υπόψη τόσο τα πραγματικά στοιχεία και τις αποδείξεις που επικαλείται η διοικητική αρχή που ζητεί την κράτηση όσο και κάθε ενδεχόμενη παρατήρηση του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας. Επιπλέον, πρέπει να είναι σε θέση να ερευνά κάθε άλλο κρίσιμο για την απόφασή του στοιχείο σε περίπτωση που το κρίνει αναγκαίο. Επομένως, οι εξουσίες της δικαστικής αρχής δεν μπορούν να περιορίζονται, σε καμία περίπτωση, μόνο στα στοιχεία που προσκομίστηκαν από την

³⁴ Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 14ης Δεκεμβρίου 1995, van Schijndel και van Veen (C-430/93 και C-431/93, EU:C:1995:441, σκέψη 22), και της 7ης Ιουνίου 2007, van der Weerd κ.λπ. (C-222/05 έως C-225/05, EU:C:2007:318, σκέψη 36). Βλ. επίσης, προσφάτως, απόφαση της 25ης Μαρτίου 2021, Balgarska Narodna Banka (C-501/18, EU:C:2021:249, σκέψη 135 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

³⁵ Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 26ης Απριλίου 2017, Farkas (C-564/15, EU:C:2017:302, σκέψη 33 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

³⁶ Βλ., μεταξύ άλλων, κατ' αναλογία, απόφαση της 26ης Απριλίου 2017, Farkas (C-564/15, EU:C:2017:302, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

³⁷ Υπόθεση C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320.

αρμόδια διοικητική αρχή³⁸. Εξάλλου, όταν η αρχικώς διαταχθείσα κράτηση δεν δικαιολογείται πλέον, η αρμόδια δικαστική αρχή πρέπει να είναι σε θέση να υποκαταστήσει με τη δική της απόφαση εκείνη της διοικητικής αρχής³⁹.

84. Προκειμένου να καταδείξει τη συμβατότητα του άρθρου 8:69, παράγραφος 1, του Awb με το δίκαιο της Ένωσης στο συγκεκριμένο πλαίσιο της κράτησης, η Ολλανδική Κυβέρνηση υποστηρίζει, όπως προεκτέθηκε, ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών δεν περιορίζονται όσον αφορά τη δυνατότητά τους να προβάλουν ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου κάθε αιτίαση την οποία θεωρούν κρίσιμη, το δε εθνικό δικαστήριο έχει, εξάλλου, τη δυνατότητα να αποδίδει με νομικούς όρους τα πραγματικά στοιχεία που προέβαλαν οι εν λόγω υπήκοοι τρίτων χωρών. Η Ολλανδική Κυβέρνηση επισημαίνει επίσης ότι, εν αντιθέσει με τα ισχύοντα στο γενικό διοικητικό δίκαιο, στον τομέα της κράτησης προβλέπονται συμπληρωματικές εγγυήσεις, περιλαμβανομένης συστηματικής εξέτασης από το δικαστήριο, ακόμη και χωρίς άσκηση προσφυγής, επ' ακροατηρίου συζήτησης και συνδρομής από δικηγόρο ειδικευμένο στον συγκεκριμένο τομέα. Εξάλλου, κατά την Ολλανδική Κυβέρνηση, η αρμόδια διοικητική αρχή υποχρεούται να εξακριβώνει την πλήρωση των κριτηρίων νομιμότητας της θέσης υπό κράτηση και της συνέχισης της κράτησης, τούτο δικαιολογεί δε το γεγονός ότι το δικαστήριο δεν υποχρεούται να προβεί εκ νέου σε τόσο εκτενή έλεγχο, ο οποίος βαίνει πέραν των αιτιάσεων που προέβαλε ο ενδιαφερόμενος.

85. Εντούτοις, δεν θεωρώ ότι οι προμνησθείσες εγγυήσεις είναι ικανές να διασφαλίσουν τον αποτελεσματικό χαρακτήρα της δικαστικής προστασίας που πρέπει να παρέχεται στους υπηκόους τρίτων χωρών στους οποίους επιβάλλεται μέτρο θέσης υπό κράτηση ή συνέχισης της κράτησης, καθόσον το άρθρο 8:69, παράγραφος 1, του Awb μπορεί να θίγει την πλήρη αποτελεσματικότητα της προσφυγής που αποσκοπεί στην έκδοση δικαστικής απόφασης επί της νομιμότητας τέτοιου μέτρου.

86. Όσον αφορά το δικαίωμα στην ελευθερία, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 του Χάρτη, το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας δεν πρέπει να εμφανίζει κενά και περιπτώσεις «τυφλών σημείων». Μολονότι το περιεχόμενο του εν λόγω δικαιώματος διαφέρει ανάλογα με το συγκεκριμένο πλαίσιο και τις ειδικές περιστάσεις κάθε συγκεκριμένης υπόθεσης, ιδίως τη φύση της επίμαχης πράξης, το πλαίσιο εντός του οποίου αυτή εκδόθηκε και τους κανόνες δικαίου που διέπουν το οικείο ζήτημα⁴⁰, θεωρώ ότι, όταν διακυβεύεται το δικαίωμα στην ελευθερία, το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας πρέπει να διασφαλίζεται με συνέπεια και αυστηρότητα, καθιστώντας δυνατό τον πλήρη έλεγχο, από απόψεως έκτασης και έντασης, της νομιμότητας των στερητικών της ελευθερίας μέτρων. Κατά τη γνώμη μου, τα προαναφερθέντα στοιχεία συνηγορούν υπέρ μιας προσέγγισης του ζητήματος της αυτεπάγγελτης εκ μέρους των εθνικών δικαστηρίων εξέτασης των λόγων προσφυγής που αντλούνται από παραβίαση του δικαίου της Ένωσης η οποία πρέπει να επικεντρώνεται στην εξακρίβωση δυνητικών προσβολών του δικαιώματος στην ελευθερία.

87. Συναφώς, υπογραμμίζω ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας του δικαιώματος στην ελευθερία και της βαρύτητας της επέμβασης στο δικαίωμα αυτό την οποία συνιστά το μέτρο της κράτησης, οι περιορισμοί της άσκησης του δικαιώματος πρέπει να μην

³⁸ Βλ. απόφαση της 5ης Ιουνίου 2014, Mahdi (C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, σκέψη 62). Βλ., επίσης, απόφαση της 10ης Μαρτίου 2022, Landkreis Gifhorn (C-519/20, EU:C:2022:178, σκέψη 65).

³⁹ Βλ. αποφάσεις της 5ης Ιουνίου 2014, Mahdi (C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, σκέψη 62), και της 14ης Μαΐου 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU και C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, σκέψη 293).

⁴⁰ Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 18ης Ιουλίου 2013, Επιτροπή κ.λπ. κατά Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P και C-595/10 P, EU:C:2013:518, σκέψη 102), της 9ης Φεβρουαρίου 2017, M (C-560/14, EU:C:2017:101, σκέψη 33), και της 26ης Ιουλίου 2017, Sacko (C-348/16, EU:C:2017:591, σκέψη 41).

υπερβαίνουν τα όρια του απολύτως αναγκαίου⁴¹. Επομένως, κάθε κράτηση που υπάγεται στην οδηγία 2008/115, στην οδηγία 2013/33 ή στον κανονισμό 604/2013 υπόκειται στους αυστηρούς όρους που προβλέπουν οι διατάξεις των εν λόγω οδηγιών και του εν λόγω κανονισμού, ώστε να εξασφαλίζεται, αφενός, η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας όσον αφορά τα χρησιμοποιούμενα μέσα και τους επιδιωκόμενους σκοπούς και, αφετέρου, ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ενδιαφερόμενων προσώπων⁴². Συνεπώς, τα μέτρα κράτησης βάσει των σχετικών διατάξεων του παράγωγου δικαίου της Ένωσης πρέπει να μη θίγουν το δικαίωμα στην ελευθερία των υπηκόων τρίτων χωρών εις βάρος των οποίων λαμβάνονται, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 του Χάρτη⁴³.

88. Επιπλέον, τα χαρακτηριστικά των προσφυγών που θεσπίζουν τα κράτη μέλη προκειμένου να παρέχουν στους υπηκόους τρίτων χωρών τη δυνατότητα να ασκούν τα δικαιώματά τους πρέπει να καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη, όπου ορίζεται ότι κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, τηρουμένων των προϋποθέσεων του άρθρου αυτού⁴⁴. Συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη, όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης, είναι υποχρεωμένα να εξασφαλίζουν την τήρηση του δικαιώματος αποτελεσματικής προσφυγής που προβλέπεται στο άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη, το οποίο επαναδιατυπώνει την αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας⁴⁵.

89. Εξάλλου, επισημαίνεται ότι, κατά το Δικαστήριο, απόφαση με την οποία διατάσσεται ή παρατείνεται η κράτηση υπόκειται στην τήρηση αυστηρών εγγυήσεων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η προστασία κατά της αυθαιρεσίας, καθόσον είναι ικανή να θίξει το δικαίωμα στην ελευθερία του ενδιαφερόμενου υπηκόου τρίτης χώρας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 του Χάρτη. Πλην όμως, η προστασία κατά της αυθαιρεσίας συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, ότι η κράτηση μπορεί να διαταχθεί ή να παραταθεί μόνον εφόσον τηρούνται γενικοί και αφηρημένοι κανόνες οι οποίοι καθορίζουν τους όρους και τις προϋποθέσεις της⁴⁶. Η

⁴¹ Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2017, Κ. (C-18/16, EU:C:2017:680, σκέψη 40), και της 15ης Φεβρουαρίου 2016, Ν. (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, σκέψη 56 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁴² Βλ., μεταξύ άλλων, όσον αφορά την οδηγία 2008/115, απόφαση της 10ης Μαρτίου 2022, Landkreis Gifhorn (C-519/20, EU:C:2022:178, σκέψη 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί επίσης ότι η έννοια της «κράτησης», κατά τις οδηγίες 2008/115 και 2013/33, «καλύπτει την ίδια ακριβώς πραγματική κατάσταση»: βλ. απόφαση της 14ης Μαΐου 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU και C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, σκέψη 224). Εξάλλου, κατά το Δικαστήριο, από το γράμμα και τη συστηματική θέση του άρθρου 8 της οδηγίας 2013/33 καθώς και από το ιστορικό θέσπισής του προκύπτει ότι η δυνατότητα θέσης αιτούντος υπό κράτηση υπόκειται στην τήρηση ενός συνόλου προϋποθέσεων, οι οποίες σκοπό έχουν την αυστηρή οριοθέτηση της χρήσης ενός τέτοιου μέτρου: βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2017, Κ. (C-18/16, EU:C:2017:680, σκέψη 41), και απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2016, Ν. (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, σκέψη 57).

⁴³ Βλ., μεταξύ άλλων, όσον αφορά την οδηγία 2008/115, απόφαση της 10ης Μαρτίου 2022, Landkreis Gifhorn (C-519/20, EU:C:2022:178, σκέψη 41).

⁴⁴ Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 2021, Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w N. (C-949/19, EU:C:2021:186, σκέψη 44), και της 24ης Νοεμβρίου 2020, Minister van Buitenlandse Zaken (C-225/19 και C-226/19, EU:C:2020:951, σκέψη 42).

⁴⁵ Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 15ης Απριλίου 2021, État belge (Στοιχεία μεταγενέστερα της απόφασης μεταφοράς) (C-194/19, EU:C:2021:270, σκέψη 43 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁴⁶ Βλ. απόφαση της 10ης Μαρτίου 2022, Landkreis Gifhorn (C-519/20, EU:C:2022:178, σκέψη 62). Με την απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2016, Ν. (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84), το Δικαστήριο παρέπεμψε στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σχετικά με το άρθρο 5, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ από την οποία προκύπτει ότι, για να είναι σύμφωνη η εφαρμογή μέτρου στερητικού της ελευθερίας με τον σκοπό προστασίας του ατόμου από την αυθαιρεσία, πρέπει, ιδίως, να είναι απαλλαγμένη από κάθε στοιχείο κακής πίστης ή αθέμιτων ενεργειών εκ μέρους των αρχών, να συνάδει με τον σκοπό των επιτρεπόμενων περιορισμών κατά το οικείο εδάφιο του άρθρου 5, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ και να υπάρχει σχέση αναλογίας μεταξύ της προβαλλόμενης αιτιολογίας και της στέρησης της ελευθερίας [σκέψη 81 της εν λόγω απόφασης, στην οποία γίνεται παραπομπή στην απόφαση του ΕΔΔΑ της 29ης Ιανουαρίου 2008, Saadi κατά Ηνωμένου Βασιλείου (CE:ECHR:2008:0129)UD001322903, §§ 68 έως 74)].

αποτελεσματικότητα του δικαστικού ελέγχου της θέσης υπό κράτηση ή της συνέχισης της κράτησης είναι εκείνη που εγγυάται στους υπηκόους τρίτων χωρών τα δικαιώματα που αντλούν από τους εν λόγω κανόνες⁴⁷.

90. Επισημαίνεται επίσης ότι ο περιορισμός του πεδίου της εξέτασης που μπορεί να διενεργήσει το δικαστήριο όταν ελέγχει τη νομιμότητα της θέσης υπό κράτηση ή της συνέχισης της κράτησης συνιστά περιορισμό του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά την έννοια του άρθρου 47 του Χάρτη, που, κατά το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, δικαιολογείται μόνον εφόσον προβλέπεται από τον νόμο, σέβεται το βασικό περιεχόμενο του εν λόγω δικαιώματος και, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, είναι αναγκαίος και ανταποκρίνεται πραγματικά σε στόχους γενικού ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων⁴⁸.

91. Φρονώ, όμως, ότι θα αντιβαίνει τόσο στο βασικό περιεχόμενο του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, του οποίου πρέπει να απολαύει πρόσωπο που τελεί υπό κράτηση, όσο και στην προστασία του εν λόγω προσώπου από αυθαίρετη κράτηση, που απορρέει από το άρθρο 6 του Χάρτη, να εμποδίζεται το δικαστήριο να διατάξει την απόλυση τέτοιου προσώπου, μολονότι διαπιστώνει, βάσει των στοιχείων που έχει στη διάθεσή του, ότι η εν λόγω κράτηση είναι παράνομη. Κάθε άλλη ερμηνεία θα δημιουργεί κενό στην προστασία από την αυθαίρετη κράτηση, και τούτο θα αντιβαίνει στη σημασία που έχει η ατομική ελευθερία σε μια δημοκρατική κοινωνία⁴⁹.

92. Συγκεκριμένα, το γεγονός ότι το δικαστήριο μπορεί μόνο να απαντήσει στους ισχυρισμούς και τα επιχειρήματα που προβάλλονται ενώπιόν του, δεν μπορεί δε να εξετάσει αυτεπαγγέλτως άλλους ισχυρισμούς και άλλα επιχειρήματα, μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη θέση ενός προσώπου υπό κράτηση και τη συνέχιση της κράτησής του, μολονότι οι προϋποθέσεις της κράτησης δεν πληρούνται. Από πλείονες διατάξεις του παράγωγου δικαίου της Ένωσης, οι οποίες εξειδικεύουν το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, και την προστασία από αυθαίρετη κράτηση, που απορρέει από το άρθρο 6 του Χάρτη, προκύπτει, όμως, ότι η άμεση απόλυση είναι επιβεβλημένη όταν η κράτηση είναι παράνομη ή δεν δικαιολογείται πλέον. Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 15, παράγραφος 2, τελευταίο εδάφιο, της οδηγίας 2008/115, «[ο] συγκεκριμένος υπήκοος τρίτης χώρας απολύεται αμέσως αν η κράτηση δεν είναι νόμιμη». Την άμεση απόλυση του συγκεκριμένου προσώπου επιβάλλει επίσης το άρθρο 15, παράγραφος 4, της ίδιας οδηγίας όταν η κράτηση δεν δικαιολογείται πλέον, ήτοι «[ο]σάκις καθίσταται πρόδηλο ότι δεν υφίσταται πλέον λογικά προοπτική απομάκρυνσης για νομικούς ή άλλους λόγους ή όταν παύουν να ισχύουν οι όροι της παραγράφου 1». Επιπλέον, το άρθρο 9, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2013/33 ορίζει ότι «[ό]ταν, κατόπιν της δικαστικής επανεξέτασης, η κράτηση θεωρείται παράνομη, ο αιτών αφήνεται αμέσως ελεύθερος».

⁴⁷ Βλ., συναφώς, προτάσεις της γενικής εισαγγελέα E. Sharpston στην υπόθεση D. H. (C-704/17, EU:C:2019:85), κατά την οποία «η αποτελεσματικότητα του δικαστικού ελέγχου των αποφάσεων κρατήσεως είναι εκείνη που καθορίζει αν οι ουσιαστικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 8 και οι εγγυήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 9 της οδηγίας 2013/33, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 47 του Χάρτη, λειτουργούν για την προστασία των αιτούντων σύμφωνα με τον σκοπό των διατάξεων αυτών» (σημείο 70).

⁴⁸ Βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά εγγύηση προσηκούσας συμπεριφοράς ως προϋπόθεση παραδεκτού κάθε προσφυγής στον τομέα της σύναψης δημόσιων συμβάσεων, απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 2016, *Star Storage* κ.λπ. (C-439/14 και C-488/14, EU:C:2016:688, σκέψη 49 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Βλ., επίσης, κατ' αναλογία, σχετικά με υποχρέωση εξάντλησης των προβλεπόμενων διαδικασιών διοικητικής προσφυγής πριν από την άσκηση ένδικης προσφυγής με αίτημα τη διαπίστωση προσβολής δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, *Rušár* (C-73/16, EU:C:2017:725, σκέψη 62 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁴⁹ Πρβλ. απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2019, *Rayonna prokuratura Lom* (C-467/18, EU:C:2019:765, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία του ΕΔΔΑ).

93. Κατά τη γνώμη μου, λόγω της αδυναμίας του επιληφθέντος δικαστηρίου να εξετάσει αυτεπαγγέλτως ορισμένους ισχυρισμούς και επιχειρήματα, οι δικονομικές εγγυήσεις που εξέθεσε η Ολλανδική Κυβέρνηση δεν αποτρέπουν κάθε κίνδυνο επιβολής σε ένα πρόσωπο μέτρου θέσης υπό κράτηση ή συνέχισης της κράτησης, μολονότι οι προϋποθέσεις επιβολής τέτοιου μέτρου δεν πληρούνται, και τούτο αντιβαίνει σαφώς στις προμνησθείσες διατάξεις του παράγωγου δικαίου της Ένωσης, οι οποίες πρέπει να ερμηνεύονται σύμφωνα με τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται από τον Χάρτη.

94. Σε τέτοια περίπτωση, φρονώ ότι η δικαστική προστασία της οποίας απολαύει το εν λόγω πρόσωπο δεν μπορεί να χαρακτηριστεί αποτελεσματική. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο προσφυγής κατά μέτρου θέσης υπό κράτηση ή συνέχισης της κράτησης, η αποτελεσματικότητα της εν λόγω προσφυγής πρέπει να συσχετίζεται με την επιταγή της απόλυσης του υπηκόου τρίτης χώρας εφόσον δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις που δικαιολογούν την επιβολή τέτοιου μέτρου. Κατά συνέπεια, η αποτελεσματική δικαστική προστασία υπηκόου τρίτης χώρας που υπόκειται σε μέτρο θέσης υπό κράτηση ή συνέχισης της κράτησης δεν διασφαλίζεται εάν το δικαστήριο του οποίου αποστολή είναι να ελέγξει τη νομιμότητα του εν λόγω μέτρου αδυνατεί, λόγω εθνικού δικονομικού κανόνα, να διατάξει την απόλυση του εν λόγω υπηκόου τρίτης χώρας, μολονότι διαπιστώνει, βάσει των στοιχείων που έχει στη διάθεσή του, ότι δεν μπορεί να προσδιοριστεί κανένας βάσιμος λόγος κράτησης. Επιπλέον, η εφαρμογή τέτοιου δικονομικού κανόνα στο πλαίσιο της κράτησης μπορεί να θίγει την πλήρη αποτελεσματικότητα των γενικών και αφηρημένων κανόνων που καθορίζουν τις προϋποθέσεις και τους όρους αυτής, στερώντας από τους ενδιαφερόμενους υπηκόους τρίτων χωρών τη δυνατότητα να ασκήσουν τα δικαιώματα που αντλούν από τους εν λόγω κανόνες.

95. Θεωρώ, επομένως, ότι ο περιορισμός της έκτασης του ελέγχου του δικαστηρίου μόνο στους ισχυρισμούς και τα επιχειρήματα που προέβαλε ο προσφεύγων μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την παράβαση των διατάξεων του παράγωγου δικαίου της Ένωσης που επιβάλλουν στις εθνικές αρχές υποχρέωση απόλυσης του προσώπου στο οποίο επιβλήθηκε παράνομο μέτρο στέρησης της ελευθερίας. Συνεπώς, ο αυτόματος και επιτακτικός χαρακτήρας της απόλυσης, όταν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις θέσης υπό κράτηση ή συνέχισης της κράτησης, περιορίζει, κατά τη γνώμη μου, τη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών όσον αφορά τον καθορισμό των δικονομικών λεπτομερειών των ένδικων προσφυγών, επιβάλλοντας σε αυτά υποχρέωση προς επίτευξη συγκεκριμένου αποτελέσματος. Η εν λόγω υποχρέωση πρέπει να διασφαλίζει ότι οι προσφυγές ρυθμίζονται κατά τρόπο ώστε να παρέχεται στους υπηκόους τρίτων χωρών που τίθενται υπό κράτηση η δυνατότητα να εξασφαλίσουν την άρση του μέτρου κράτησης από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, όταν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις επιβολής τέτοιου μέτρου. Λαμβανομένης υπόψη της σημασίας του δικαιώματος στην ελευθερία, την οποία έχει υπογραμμίσει επανειλημμένως το Δικαστήριο, θεωρώ ότι θα ήταν ιδιαίτερος απρόσφορο να γίνει δεκτό ότι εθνικός δικονομικός κανόνας μπορεί να συμβάλλει στη διατήρηση αμφιβολιών όσον αφορά τη νομιμότητα πράξης που συνεπάγεται τη θέση υπό κράτηση ή τη συνέχιση της κράτησης⁵⁰.

96. Όσον αφορά το προμνησθέν επιχείρημα της Ολλανδικής Κυβέρνησης ότι η αρμόδια διοικητική αρχή υποχρεούται να εξακριβώσει την πλήρωση των κριτηρίων νομιμότητας της θέσης υπό κράτηση και της συνέχισης της κράτησης, στοιχείο το οποίο δικαιολογεί, κατά την Ολλανδική Κυβέρνηση, την απουσία υποχρέωσης του δικαστηρίου να προβεί εκ νέου σε τόσο εκτενή έλεγχο, ο οποίος βαίνει πέραν των αιτιάσεων που προβάλλει ο ενδιαφερόμενος, επισημαίνω, όπως και η Επιτροπή, ότι οι προϋποθέσεις νομιμότητας της κράτησης είναι

⁵⁰ Πρόκειται για τη διατύπωση που χρησιμοποίησε το Δικαστήριο, σε άλλο τομέα, με την απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1959, *Société des fonderies de Pont-à-Mousson κατά Ανωτάτης Αρχής* (14/59, EU:C:1959:31, σ. 351).

υποχρεωτικές τόσο για την αρμόδια διοικητική αρχή όσο και για το δικαστήριο. Επομένως, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η εν λόγω αρχή υποχρεούται να εξετάζει, σε κάθε περίπτωση, την πλήρωση των εν λόγω προϋποθέσεων, ενώ ο ρόλος του δικαστηρίου περιορίζεται συναφώς, κατ' εφαρμογήν δικονομικού κανόνα που το εμποδίζει να αποφανθεί πέραν των αιτιάσεων που προέβαλε ο ενδιαφερόμενος. Με άλλα λόγια, θεωρώ ότι ο περιορισμός της αρμοδιότητας του δικαστηρίου, ενώ η αρμοδιότητα της διοικητικής αρχής δεν περιορίζεται, είναι συγχρόνως αντιφατικός και μη συμβατός με τον επιτακτικό χαρακτήρα των προϋποθέσεων νομιμότητας της κράτησης.

97. Υπενθυμίζω, εξάλλου, ότι το δικαστήριο είναι ο θεματοφύλακας της ατομικής ελευθερίας⁵¹. Ως εκ τούτου, σύστημα δυνάμει του οποίου η αρμόδια διοικητική αρχή υποχρεούται να διενεργεί ενδελεχή εξέταση των προϋποθέσεων της κράτησης, ενώ το δικαστήριο το οποίο καλείται να ελέγξει τη νομιμότητα τέτοιου μέτρου δεν διαθέτει τόσο εκτενή αρμοδιότητα, στερείται ισορροπίας και δεν είναι ικανό να διασφαλίσει στον υπήκοο τρίτης χώρας αποτελεσματική δικαστική προστασία. Το δικαστήριο, και όχι η εν λόγω διοικητική αρχή, πρέπει να έχει τον τελευταίο λόγο όσον αφορά το αν μέτρο θέσης υπό κράτηση ή συνέχισης της κράτησης πληροί τις επιτακτικές προϋποθέσεις που προβλέπει ο νόμος.

98. Από τα προεκτεθέντα συνάγεται ότι, όταν καλείται να ελέγξει τη νομιμότητα θέσης υπό κράτηση ή συνέχισης της κράτησης, το δικαστήριο πρέπει να εξακριβώνει την τήρηση των γενικών και αφηρημένων κανόνων που καθορίζουν τις προϋποθέσεις και τους όρους αυτής⁵². Κατά τη γνώμη μου, καθόσον περιορίζει την εν λόγω εξακρίβωση στους ισχυρισμούς και τα επιχειρήματα που προέβαλε ο προσφεύγων, η εφαρμογή του άρθρου 8:69, παράγραφος 1, του Awb στο πλαίσιο του ελέγχου της νομιμότητας μέτρου κράτησης δεν συνάδει με το δίκαιο της Ένωσης, στο μέτρο που παραβιάζει την αρχή της αποτελεσματικότητας.

99. Η ως άνω διαπίστωση έλλειψης συμβατότητας επιρρωννύεται επίσης από το γεγονός ότι ο επίμαχος δικονομικός κανόνας έχει ως αποτέλεσμα στερητικό της ελευθερίας μέτρο να υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο του οποίου η έκταση διαφέρει ανάλογα με το αν πρόκειται για κράτηση που αποφασίστηκε από διοικητική αρχή ή κράτηση που αποφασίστηκε από ποινικό δικαστήριο.

100. Συναφώς, υπενθυμίζω ότι, στην απόφαση περί παραπομπής, το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας) επισημαίνει ότι το άρθρο 8:69 του Awb δεν έχει εφαρμογή στις ποινικές διαδικασίες. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο του ελέγχου του επίμαχου στερητικού της ελευθερίας μέτρου, το ποινικό δικαστήριο δεν υποχρεούται να περιοριστεί στους ισχυρισμούς ή τα επιχειρήματα που προέβαλε ο ύποπτος ή ο εισαγγελέας. Συναφώς, το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας) υπογραμμίζει ότι, στην περίπτωση αυτή, τέτοιο μέτρο επιβάλλεται από το ίδιο το ποινικό δικαστήριο, στοιχείο το οποίο συνιστά, κατά το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας), σημαντική διαφορά σε σχέση με τη λήψη μέτρου κράτησης από την αρμόδια διοικητική αρχή.

101. Τούτου λεχθέντος, και μολοντί τα δύο προμνησθέντα είδη μέτρων επιδιώκουν διαφορετικούς σκοπούς, πρόκειται εντούτοις, σε αμφότερες τις περιπτώσεις, περί στερητικού της ελευθερίας μέτρου του οποίου η λήψη πρέπει να αποφασίζεται μόνο βάσει των απειριθμούμενων

⁵¹ Συγκεκριμένα, το άρθρο 5, παράγραφος 4, της ΕΣΔΑ κατοχυρώνει το δικαίωμα των συλληφθέντων ή των κρατουμένων να εξασφαλίσουν «εντός βραχείας προθεσμίας» δικαστική απόφαση σχετικά με τη νομιμότητα της κράτησής τους, με την οποία θα διατάσσεται η απόλυσή τους εάν η κράτηση αποδειχθεί παράνομη: βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του ΕΔΔΑ της 4ης Δεκεμβρίου 2018, Inseher κατά Γερμανίας (CE:ECHR:2018:1204JUD001021112, § 251).

⁵² Σε σχέση με το πρόβλημα εξάρτησης του Χ στην υπόθεση C-39/21, θεωρώ ότι στους προμνησθέντες κανόνες περιλαμβάνεται εκείνος του άρθρου 16, παράγραφος 3, της οδηγίας 2008/115, ο οποίος προβλέπει ότι «[δ]ίδεται ιδιαίτερη προσοχή στις περιπτώσεις ευάλωτων ατόμων» και ότι «[π]αρέχονται επείγουσα υγειονομική περίθαλψη και η απαραίτητη θεραπευτική αγωγή».

στον νόμο προϋποθέσεων. Δεν θεωρώ επαρκή την αιτιολόγηση της διαφοράς όσον αφορά την έκταση του δικαστικού ελέγχου εκ του γεγονότος ότι τα στερητικά της ελευθερίας μέτρα υπάγονται σε δύο διαφορετικούς τομείς του εθνικού δικαίου, ήτοι, αφενός, το ποινικό δίκαιο και, αφετέρου, το διοικητικό δίκαιο. Επιπλέον, θα είναι οξύμωρο πρόσωπο το οποίο είναι ύποπτο για την τέλεση ποινικού αδικήματος να τυγχάνει δικαστικής προστασίας επιπέδου ανώτερου εκείνης προσώπου το οποίο δεν είναι ύποπτο για την τέλεση τέτοιου αδικήματος.

102. Εξάλλου, κατά τη γνώμη μου, ο επίμαχος εθνικός δικονομικός κανόνας δεν συνάδει με το γεγονός ότι το βάρος αποδείξεως του αναγκαίου και αναλογικού χαρακτήρα μέτρου θέσης υπό κράτηση ή συνέχισης της κράτησης φέρει η αρχή που αποφάσισε τη λήψη τέτοιου μέτρου. Συγκεκριμένα, εάν ο προσφεύγων δεν έχει προβάλει συγκεκριμένο ισχυρισμό ή επιχείρημα, ο εν λόγω κανόνας μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα το επιληφθέν δικαστήριο να μην έχει τη δυνατότητα να εξακριβώσει, μεταξύ άλλων, αν η αρμόδια διοικητική αρχή απέδειξε όντως ότι λιγότερο περιοριστικό μέτρο δεν θα ήταν επαρκές. Θεωρώ ότι, ανεξαρτήτως των ισχυρισμών και των επιχειρημάτων που προέβαλε ο προσφεύγων, το εν λόγω δικαστήριο πρέπει να έχει την εξουσία να εξακριβώσει αν η αρχή ανταποκρίθηκε δεόντως στο βάρος αποδείξεως που φέρει. Εάν το εν λόγω δικαστήριο θεωρεί ότι ο φάκελος που του υποβάλλει η αρχή, ο οποίος συμπληρώνεται, ενδεχομένως, με στοιχεία που συλλέχθηκαν στο πλαίσιο της κατ' αντιπαράθεση εξέτασης που διεξήχθη ενώπιόν της, δεν επαρκεί για την αιτιολόγηση μέτρου θέσης υπό κράτηση ή συνέχισης της κράτησης, κανένας εθνικός δικονομικός κανόνας δεν πρέπει να εμποδίζει την άμεση απόλυση του προσώπου στο οποίο επιβλήθηκε τέτοιο μέτρο.

103. Θεωρώ επίσης ότι αυθαίρετη κράτηση δεν μπορεί να δικαιολογηθεί ευλόγως με την επίκληση της αρχής της ασφάλειας δικαίου. Όσον αφορά την εύρυθμη διεξαγωγή της διαδικασίας, ιδίως δε τις καθυστερήσεις που είναι συμφυείς προς την εκτίμηση νέων ισχυρισμών⁵³, φρονώ ότι η ταχύτητα με την οποία πρέπει να διενεργείται ο δικαστικός έλεγχος δεν μπορεί να δικαιολογεί αποσπασματικό έλεγχο της νομιμότητας της κράτησης.

104. Υπογραμμίζεται, επιπλέον, ότι, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, μέτρο θέσης υπό κράτηση ή συνέχισης της κράτησης μπορεί να αποφασιστεί είτε από δικαστική αρχή είτε από διοικητική αρχή.

105. Θεωρώ ότι ο έλεγχος του δικαστηρίου που επιλαμβάνεται προσφυγής κατά μέτρου θέσης υπό κράτηση ή συνέχισης της κράτησης θα πρέπει να είναι έντασης και έκτασης ισοδύναμης με εκείνη του ελέγχου που διενεργεί το ίδιο δικαστήριο όταν, δυνάμει του εθνικού δικαίου, οφείλει να εκδώσει τέτοια απόφαση.

106. Κατά τη γνώμη μου, όμως, η εφαρμογή δικονομικού κανόνα όπως ο επίμαχος στην κύρια δίκη μπορεί να θίγει την απαίτηση ομοιομορφίας του ελέγχου της νομιμότητας της κράτησης μεταξύ των κρατών μελών. Φρονώ ότι έλεγχος με διαβαθμίσεις της νομιμότητας της κράτησης δεν συνάδει με τη διαπίστωση ότι οι προϋποθέσεις δυνάμει των οποίων μπορεί να αποφασιστεί η κράτηση αποτελούν αντικείμενο εναρμόνισης από το παράγωγο δίκαιο της Ένωσης. Συγκεκριμένα, αποκλίσεις στην έκταση του εν λόγω ελέγχου μεταξύ των κρατών μελών μπορεί να θίγουν την αποτελεσματικότητα των ουσιαστικών κανόνων που καθορίζουν, στο επίπεδο της Ένωσης, τις προϋποθέσεις θέσης σε κράτηση ή συνέχισης της κράτησης υπηκόου τρίτης χώρας.

⁵³ Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 7ης Ιουνίου 2007, van der Weerd κ.λπ. (C-222/05 έως C-225/05, EU:C:2007:318, σκέψη 38), και της 7ης Αυγούστου 2018, Hochtief (C-300/17, EU:C:2018:635, σκέψη 52 και εκεί μνημονεύμενη νομολογία).

107. Επομένως, ερμηνεία των κρίσιμων διατάξεων του παράγωγου δικαίου της Ένωσης υπό την έννοια ότι επιβάλλουν στο επιληφθέν δικαστήριο να εξετάσει τη συνδρομή των προϋποθέσεων που πρέπει να πληρούνται για τη θέση υπό κράτηση ή τη συνέχιση της κράτησης υπηκόου τρίτης χώρας, ανεξαρτήτως των ισχυρισμών και των επιχειρημάτων που αυτός προέβαλε, έχει ως αποτέλεσμα να μειώνει τις διαφορές στην έκταση της δικαστικής προστασίας της οποίας τυγχάνει ο εν λόγω υπήκοος τρίτης χώρας ανάλογα με το αν το οικείο κράτος μέλος επέλεξε να αναθέσει σε δικαστική αρχή ή σε διοικητική αρχή την αρμοδιότητα λήψης μέτρου θέσης υπό κράτηση ή συνέχισης της κράτησης. Η ομοιόμορφη δικαστική προστασία σε όλα τα κράτη μέλη συμβάλλει αναμφίβολα στη διασφάλιση του αποτελεσματικού χαρακτήρα της εν λόγω προστασίας, κατά το άρθρο 47 του Χάρτη.

108. Κατά τη γνώμη μου, η ίδια απαίτηση ομοιομορφίας κατά τον δικαστικό έλεγχο της νομιμότητας της κράτησης ισχύει επίσης ανεξαρτήτως αν το κράτος μέλος επέλεξε τον αυτόματο έλεγχο ή τον έλεγχο κατόπιν προσφυγής του ενδιαφερόμενου προσώπου.

109. Εν ολίγοις, θεωρώ ότι η επιλογή που καταλείπεται στα κράτη μέλη, αφενός, μεταξύ της λήψης μέτρου θέσης υπό κράτηση ή συνέχισης της κράτησης από διοικητική αρχή ή από δικαστική αρχή και, αφετέρου, μεταξύ αυτεπάγγελτου ή κατόπιν προσφυγής δικαστικού ελέγχου τέτοιου μέτρου που αποφασίστηκε από διοικητική αρχή, δεν πρέπει να συνεπάγεται στην πράξη διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την έκταση του δικαστικού ελέγχου της νομιμότητας του εν λόγω μέτρου.

110. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο μόνο προδικαστικό ερώτημα που υποβλήθηκε στην υπόθεση C-704/20 και στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα που υποβλήθηκε στην υπόθεση C-39/21 ότι το άρθρο 15 της οδηγίας 2008/115, το άρθρο 9 της οδηγίας 2013/33 και το άρθρο 28 του κανονισμού 604/2013, σε συνδυασμό με τα άρθρα 6 και 47 του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι το εθνικό δικαστήριο που καλείται να ελέγξει τη νομιμότητα της θέσης υπό κράτηση ή της συνέχισης της κράτησης υπηκόου τρίτης χώρας πρέπει να εξακριβώνει, βάσει των πραγματικών και νομικών στοιχείων που θεωρεί κρίσιμα, τον σεβασμό των γενικών και αφηρημένων κανόνων που καθορίζουν τις προϋποθέσεις και τους όρους αυτής, ανεξαρτήτως των ισχυρισμών και των επιχειρημάτων που προέβαλε ο υπήκοος τρίτης χώρας προς στήριξη της προσφυγής του. Εθνικός δικονομικός κανόνας ο οποίος έχει ως αποτέλεσμα να εμποδίζει το εθνικό δικαστήριο να προβεί αυτεπαγγέλτως στην εν λόγω εξακρίβωση και να διατάξει την απόλυση υπηκόου τρίτης χώρας, όταν διαπιστώνει ότι τέτοια κράτηση αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης, αντιβαίνει στις προμνησθείσες διατάξεις.

B. Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-39/21

111. Υπενθυμίζω ότι, δυνάμει του άρθρου 8:77, παράγραφος 1, στοιχείο b, του Awb, το εθνικό δικαστήριο που επιλαμβάνεται προσφυγής οφείλει να εκδώσει γραπτή και αιτιολογημένη απόφαση. Εντούτοις, το άρθρο 91, παράγραφος 2, του Vw 2000 προβλέπει εξαίρεση, η οποία έχει εφαρμογή όταν το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας) αποφαινεται επί εφέσεως ασκηθείσας κατά δικαστικής απόφασης που αφορά τη θέση υπό κράτηση. Στην περίπτωση αυτή, εάν το εν λόγω δικαστήριο «εκτιμά ότι η προβαλλόμενη αιτίαση δεν είναι ικανή να επιφέρει την εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης, δύναται να περιοριστεί στην εκτίμηση αυτή στο σκεπτικό της απόφασής του».

112. Το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες όσον αφορά τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης της ως άνω δυνατότητας συνοπτικής αιτιολόγησης που παρέχεται τοιουτοτρόπως στο Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας) όταν αποφαινεται σε δεύτερο και τελευταίο βαθμό επί της νομιμότητας απόφασης θέσης υπό κράτηση.

113. Κατά την Ολλανδική Κυβέρνηση, το τρίτο προδικαστικό ερώτημα που υποβλήθηκε στην υπόθεση C-39/21 είναι απαράδεκτο.

114. Είναι αληθές ότι ο κανόνας που τίθεται με το άρθρο 91, παράγραφος 2, του Vw 2000, ο οποίος μετριάζει την υποχρέωση αιτιολόγησης στις κατ' έφεση διαδικασίες, δεν προορίζεται να εφαρμοστεί στο πλαίσιο της διαδικασίας της οποίας έχει επιληφθεί το rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (πρωτοδικείο Χάγης, μεταβατική έδρα 's-Hertogenbosch) (υπόθεση C-39/21), αλλά μόνο στο πλαίσιο της διαδικασίας της έφεσης που ασκήθηκε ενώπιον του Raad van State (Συμβουλίου της Επικρατείας) (υπόθεση C-704/20). Εν προκειμένω, παρά τις εν λόγω συνθήκες, δεν μπορώ να θεωρήσω ότι το τρίτο προδικαστικό ερώτημα που υποβλήθηκε στην υπόθεση C-39/21 είναι όλως αλυσιτελές στο πλαίσιο διαδικασίας ενώπιον του rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (πρωτοδικείου Χάγης, μεταβατική έδρα 's-Hertogenbosch), η οποία αφορά τη συνέχιση της κράτησης υπηκόου τρίτης χώρας.

115. Συγκεκριμένα, επισημαίνω ότι το rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (πρωτοδικείο Χάγης, μεταβατική έδρα 's-Hertogenbosch) εκθέτει στην απόφαση περί παραπομπής τους λόγους για τους οποίους η συνοπτική αιτιολογία των αποφάσεων που εξέδωσε κατ' έφεση το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας) όσον αφορά τη *θέση υπό κράτηση* υπηκόου τρίτης χώρας μπορεί να έχει συνέπειες στη διεξαγωγή επακόλουθης διαδικασίας ενώπιόν του, σχετικής με τη *συνέχιση της κράτησης* του εν λόγω υπηκόου τρίτης χώρας. Συναφώς, το rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (πρωτοδικείο Χάγης, μεταβατική έδρα 's-Hertogenbosch) τονίζει τη σημασία της απόφασης σε τελευταίο βαθμό στο σύνολο της διαδικασίας, υπογραμμίζοντας ότι, κατόπιν απόφασης του Raad van State (Συμβουλίου της Επικρατείας) με την οποία απορρίπτεται προσφυγή κατά του μέτρου κράτησης, το εν λόγω μέτρο μπορεί να παραμείνει σε ισχύ χωρίς ο υπήκοος τρίτης χώρας να γνωρίζει την αιτιολογία της εν λόγω απόφασης⁵⁴. Στο πλαίσιο, όμως, της προσβολής της συνέχισης της κράτησης του υπηκόου τρίτης χώρας, θα απόκειται, κατά το ολλανδικό δίκαιο, στον δικηγόρο του υπηκόου τρίτης χώρας να καθορίσει την έκταση της διαφοράς, εκθέτοντας τα πραγματικά περιστατικά και τις περιστάσεις που πρέπει να εξετάσει το δικαστήριο προκειμένου να αποφανθεί επί της νομιμότητας της κράτησης. Κατά το rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (πρωτοδικείο Χάγης, μεταβατική έδρα 's-Hertogenbosch), το συγκεκριμένο καθήκον μπορεί να αποδειχθεί περίπλοκο στην πράξη εάν ο εν λόγω δικηγόρος δεν γνωρίζει τους λόγους για τους οποίους το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας) δεν έκανε δεκτές τις αιτιάσεις που προέβαλε προηγουμένως κατά της απόφασης θέσης υπό κράτηση⁵⁵.

116. Επιπλέον, στο μέτρο που το rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (πρωτοδικείο Χάγης, μεταβατική έδρα 's-Hertogenbosch) επισημαίνει, παραπέμποντας σε απόφαση του Raad van State (Συμβουλίου της Επικρατείας), ότι το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας) δεν επιθυμούσε να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο επί του εν λόγω ζητήματος⁵⁶, δεν υπήρχε άλλος τρόπος πέραν αυτού που προέκρινε το rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (πρωτοδικείο Χάγης, μεταβατική έδρα 's-Hertogenbosch)

⁵⁴ Απόφαση περί παραπομπής στην υπόθεση C-39/21, σημείο 44.

⁵⁵ Απόφαση περί παραπομπής στην υπόθεση C-39/21, σημείο 48.

⁵⁶ Απόφαση περί παραπομπής στην υπόθεση C-39/21, σημείο 47.

προκειμένου να υποβάλει στο Δικαστήριο το ζήτημα της συμβατότητας ή μη με το δίκαιο της Ένωσης της συνοπτικής αιτιολόγησης των κατ' έφεση αποφάσεων του Raad van State (Συμβουλίου της Επικρατείας), τουλάχιστον όσον αφορά την προδικαστική διαδικασία⁵⁷.

117. Κατά τη γνώμη μου, λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, δεν προκύπτει προδήλως ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης ή ότι το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως⁵⁸, στο μέτρο που η απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (πρωτοδικείο Χάγης, μεταβατική έδρα 's-Hertogenbosch), όσον αφορά τη συνοπτική αιτιολόγηση των κατ' έφεση αποφάσεων του Raad van State (Συμβουλίου της Επικρατείας) σχετικά με τη θέση υπό κράτηση, μπορεί να έχει συνέπειες σε επακόλουθες διαδικασίες σχετικές με την ίδια κράτηση, όπως διαδικασία προσβολής της συνέχισης της κράτησης του ενδιαφερόμενου προσώπου, όπως ακριβώς συμβαίνει στη διαφορά της κύριας δίκης στην υπόθεση C-39/21.

118. Ως εκ τούτου, στο μέτρο που αφορά τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης πρακτικής του Raad van State (Συμβουλίου της Επικρατείας) συνιστάμενης στη συνοπτική αιτιολόγηση της απόφασής του όταν αποφαινεται σε δεύτερο και τελευταίο βαθμό επί της νομιμότητας μέτρου θέσης υπό κράτηση, το τρίτο προδικαστικό ερώτημα που υποβλήθηκε στην υπό κρίση υπόθεση πρέπει να θεωρηθεί κατά τεκμήριο λυσιτελές και να απαντηθεί επί της ουσίας από το Δικαστήριο. Εξάλλου, το συμπέρασμα αυτό επιρρωννύεται από τη συνεκδίκηση των υποθέσεων C-704/20 και C-39/21, η οποία καθιστά δυνατή την εκτίμηση, στο σύνολό της, της ολλανδικής διαδικασίας ελέγχου της θέσης υπό κράτηση και συνέχισης της κράτησης, στις διάφορες βαθμίδες της, υπό το πρίσμα του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη.

119. Επί της ουσίας, επισημαίνεται ότι η θέσπιση δεύτερου βαθμού δικαιοδοσίας κατά των αποφάσεων θέσης υπό κράτηση καθώς και ο κανόνας που παρέχει στο Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας) τη δυνατότητα να αιτιολογεί συνοπτικώς τις αποφάσεις με τις οποίες απορρίπτει την προσφυγή που ασκήθηκε ενώπιόν του συνιστούν δικονομικές ρυθμίσεις για την άσκηση του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής κατά των εν λόγω αποφάσεων όπως εξειδικεύεται στο άρθρο 15, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/115, μόνης κρίσιμης στην υπόθεση C-39/21⁵⁹. Τέτοιες δικονομικές ρυθμίσεις πρέπει να συνάδουν προς τις αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας⁶⁰. Η τήρηση των εν λόγω αρχών πρέπει να εξετάζεται λαμβανομένων υπόψη της σημασίας των οικείων κανόνων στην όλη διαδικασία, του τρόπου διεξαγωγής της διαδικασίας και των ιδιαιτεροτήτων των κανόνων αυτών ενώπιον των διαφόρων εθνικών δικαιοδοτικών οργάνων⁶¹.

⁵⁷ Είναι αληθές ότι το ζήτημα θα μπορούσε να υποβληθεί στο Δικαστήριο στο πλαίσιο προσφυγής λόγω παραβάσεως. Εν προκειμένω, τα στοιχεία που εξέθεσε το rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (πρωτοδικείο Χάγης, μεταβατική έδρα 's-Hertogenbosch) με πείθουν ότι, λαμβανομένων υπόψη των δυνητικών συνεπειών στη διαδικασία που εκκρεμεί ενώπιόν του, το επίμαχο ζήτημα πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο του διαλόγου σε επίπεδο δικαιοδοτικών οργάνων που ξεκίνησε το εν λόγω δικαστήριο.

⁵⁸ Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe (C-620/17, EU:C:2019:630, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁵⁹ Βλ., μεταξύ άλλων, κατ' αναλογίαν, αποφάσεις της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, Belastingdienst/Toeslagen (Ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης) (C-175/17, EU:C:2018:776, σκέψη 38), και της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, Staatssecretaris van Veiligheid en justitie (Ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης) (C-180/17, EU:C:2018:775, σκέψη 34).

⁶⁰ Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, Belastingdienst/Toeslagen (Ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης) (C-175/17, EU:C:2018:776, σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, Staatssecretaris van Veiligheid en justitie (Ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης) (C-180/17, EU:C:2018:775, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁶¹ Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, Belastingdienst/Toeslagen (Ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης) (C-175/17, EU:C:2018:776, σκέψη 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, Staatssecretaris van Veiligheid en justitie (Ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης) (C-180/17, EU:C:2018:775, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

120. Όσον αφορά την αρχή της ισοδυναμίας, το αιτούν δικαστήριο στην υπόθεση C-39/21 υπογραμμίζει ότι εξαίρεση από την υποχρέωση αιτιολόγησης και εξουσία του Raad van State (Συμβουλίου της Επικρατείας), αποφαινόμενου σε δεύτερο και τελευταίο βαθμό, να εκδίδει απόφαση χωρίς αιτιολογία επί της ουσίας υφίσταται μόνο στις διοικητικές διαφορές στον τομέα του δικαίου περί αλλοδαπών, τις οποίες κινούν οι υπήκοοι τρίτων χωρών και οι πολίτες της Ένωσης.

121. Συναφώς, από τη νομολογία του Δικαστηρίου συνάγεται ότι η τήρηση της αρχής της ισοδυναμίας απαιτεί την ίση μεταχείριση των ενδίκων βοηθημάτων που στηρίζονται σε παραβίαση του εθνικού δικαίου και των παρεμφερών ενδίκων βοηθημάτων που στηρίζονται σε παραβίαση του δικαίου της Ένωσης, πλην όμως όχι την ισοδυναμία των εθνικών δικονομικών κανόνων που έχουν εφαρμογή επί υποθέσεων διαφορετικού είδους⁶². Συνεπώς, πρέπει, αφενός, να προσδιοριστούν οι παρεμφερείς διαδικασίες ή τα παρεμφερή ένδικα βοηθήματα και, αφετέρου, να κριθεί αν τα ένδικα βοηθήματα που στηρίζονται στο εθνικό δίκαιο αντιμετωπίζονται πιο ευνοϊκά σε σχέση με τα ένδικα βοηθήματα τα οποία αφορούν την προάσπιση των δικαιωμάτων που αντλούν οι ιδιώτες από το δίκαιο της Ένωσης⁶³. Ως προς τον παρεμφερή χαρακτήρα των ενδίκων βοηθημάτων, απόκειται στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει άμεση γνώση των εφαρμοστέων δικονομικών κανόνων, να ελέγξει την ομοιότητα των σχετικών ενδίκων βοηθημάτων, με γνώμονα το αντικείμενο, την αιτία και τα ουσιώδη στοιχεία τους⁶⁴. Όσον αφορά την παρόμοια αντιμετώπιση των ενδίκων βοηθημάτων, υπενθυμίζεται ότι κάθε περίπτωση στην οποία τίθεται το ζήτημα αν εθνική δικονομική διάταξη σχετική με τα ένδικα βοηθήματα που στηρίζονται στο δίκαιο της Ένωσης είναι λιγότερο ευνοϊκή από εκείνες που αφορούν παρόμοια ένδικα βοηθήματα του εσωτερικού δικαίου πρέπει να αναλύεται από το εθνικό δικαστήριο λαμβανομένων υπόψη της σημασίας της διάταξης αυτής στο πλαίσιο της όλης διαδικασίας, του τρόπου διεξαγωγής της και των ιδιαιτεροτήτων της, ενώπιον των διαφόρων εθνικών δικαστηρίων⁶⁵.

122. Θεωρώ ότι τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο δεν του παρέχουν τη δυνατότητα να διαπιστώσει ότι ο προβλεπόμενος στο άρθρο 91, παράγραφος 2, του Vw 2000 κανόνας παραβιάζει την αρχή της ισοδυναμίας, καθότι εκτιμώ ότι δεν αποδείχθηκε η ύπαρξη ευνοϊκότερης μεταχείρισης των παρεμφερών προσφυγών που βασίζονται στο εσωτερικό δίκαιο. Υπό τις συνθήκες αυτές, απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει την τήρηση της εν λόγω αρχής λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που αντλούνται από την προμνησθείσα νομολογία.

123. Όσον αφορά την αρχή της αποτελεσματικότητας, όπως προεκτέθηκε, αυτή δεν συνεπάγεται άλλες απαιτήσεις πέραν εκείνων που απορρέουν από τα θεμελιώδη δικαιώματα τα οποία κατοχυρώνονται στον Χάρτη, και ιδίως από το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας⁶⁶.

⁶² Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, *Belastingdienst/Toeslagen* (Ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης) (C-175/17, EU:C:2018:776, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, *Staatssecretaris van Veiligheid en justitie* (Ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης) (C-180/17, EU:C:2018:775, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁶³ Βλ., μεταξύ άλλων, κατ' αναλογίαν, αποφάσεις της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, *Belastingdienst/Toeslagen* (Ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης) (C-175/17, EU:C:2018:776, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, *Staatssecretaris van Veiligheid en justitie* (Ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης) (C-180/17, EU:C:2018:775, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁶⁴ Βλ., μεταξύ άλλων, κατ' αναλογίαν, αποφάσεις της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, *Belastingdienst/Toeslagen* (Ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης) (C-175/17, EU:C:2018:776, σκέψη 43 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, *Staatssecretaris van Veiligheid en justitie* (Ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης) (C-180/17, EU:C:2018:775, σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁶⁵ Βλ., μεταξύ άλλων, κατ' αναλογίαν, αποφάσεις της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, *Belastingdienst/Toeslagen* (Ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης) (C-175/17, EU:C:2018:776, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, *Staatssecretaris van Veiligheid en justitie* (Ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης) (C-180/17, EU:C:2018:775, σκέψη 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁶⁶ Βλ. αποφάσεις της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, *Belastingdienst/Toeslagen* (Ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης) (C-175/17, EU:C:2018:776, σκέψη 47), και της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, *Staatssecretaris van Veiligheid en justitie* (Ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης) (C-180/17, EU:C:2018:775, σκέψη 43).

124. Το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας κατά απόφασης θέσης υπό κράτηση, όπως εξειδικεύεται στο άρθρο 15, παράγραφος 2⁶⁷, της οδηγίας 2008/115, απαιτεί, είτε αυτεπάγγελτο δικαστικό έλεγχο είτε την ύπαρξη μέσου ένδικης προστασίας για το ενδιαφερόμενο πρόσωπο, χωρίς να είναι υποχρεωτική η θέσπιση δύο βαθμών δικαιοδοσίας. Τέτοια απαίτηση δεν μνημονεύεται ούτε στο άρθρο 15, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας, όσον αφορά τη συνέχιση ή την παράταση της κράτησης.

125. Επιπλέον, θεωρώ σημαντικό, υπό το πρίσμα του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, ο υπήκοος τρίτης χώρας που προσβάλλει το μέτρο της θέσης του υπό κράτηση και εν συνεχεία, όπως εν προκειμένω, τη συνέχιση της κράτησής του να γνωρίζει τους λόγους απόρριψης της προσφυγής του κατά της απόφασης θέσης υπό κράτηση, περίπτωση η οποία συντρέχει, δεδομένου ότι δυνάμει του ολλανδικού δικαίου η απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου επί της εν λόγω προσφυγής πρέπει να είναι αιτιολογημένη. Διευκρινίζω, επίσης, ότι, εάν το Δικαστήριο δεχθεί την απάντηση που προτείνω να δοθεί όσον αφορά την αυτεπάγγελτη εξέταση από το δικαστήριο των προϋποθέσεων νομιμότητας της κράτησης, η εν λόγω αιτιολογία της πρωτόδικης απόφασης αναπόφευκτα θα ενισχυθεί.

126. Επισημαίνω, εξάλλου, ότι το ολλανδικό δίκαιο ρυθμίζει τις προϋποθέσεις της χρήσης συνοπτικής αιτιολόγησης από το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας). Συγκεκριμένα, από τις επεξηγήσεις της Ολλανδικής Κυβέρνησης προκύπτει ότι συνοπτική αιτιολογία επιτρέπεται μόνο σε περίπτωση απόρριψης έφεσης ασκηθείσας κατά της απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Εξάλλου, στο μέτρο που σκοπός της κατ' έφεση διαδικασίας είναι να παράσχει στο Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας) τη δυνατότητα να διασφαλίσει την ομοιομορφία και την εξέλιξη του δικαίου, το εν λόγω δικαστήριο μπορεί να κάνει χρήση συνοπτικής αιτιολογίας μόνον υπό την προϋπόθεση ότι οι δύο αυτές απαιτήσεις δεν επιβάλλουν αιτιολόγηση της απόφασής του επί της ουσίας. Επομένως, όπως αντιλαμβάνομαι τον επίμαχο δικονομικό κανόνα, η χρήση της συγκεκριμένης μορφής αιτιολογίας εκφράζει τη συμφωνία του Raad van State (Συμβουλίου της Επικρατείας) με την αιτιολογία και το αποτέλεσμα της πρωτόδικης απόφασης.

127. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, θεωρώ ότι ο προβλεπόμενος στο άρθρο 91, παράγραφος 2, του Vw 2000 δικονομικός κανόνας, νοούμενος όπως προεκτέθηκε, τηρεί την αρχή της αποτελεσματικότητας.

128. Ως εκ τούτου, κατά τη γνώμη μου, το άρθρο 15 της οδηγίας 2008/115, σε συνδυασμό με τα άρθρα 6 και 47 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι, με την επιφύλαξη της τήρησης της αρχής της ισοδυναμίας την οποία θα πρέπει να εξακριβώσει το αιτούν δικαστήριο, δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση κατ' εφαρμογήν της οποίας εθνικό δικαστήριο το οποίο αποφαινεται σε δεύτερο και τελευταίο βαθμό επί εφέσεως κατά πρωτόδικης απόφασης σχετικής με τη νομιμότητα μέτρου θέσης υπό κράτηση μπορεί να αιτιολογήσει συνοπτικώς την απόφασή του, καθόσον τούτο σημαίνει ότι συμφωνεί με την αιτιολογία και το αποτέλεσμα της πρωτόδικης απόφασης.

⁶⁷ Η υλοποιείται με την εν λόγω διάταξη, κατά τον όρο που χρησιμοποίησε το Δικαστήριο στην απόφαση της 14ης Μαΐου 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU και C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, σκέψη 289).

Γ. Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος, τελευταίο σκέλος, στην υπόθεση C-39/21

129. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν η απάντηση στο πρώτο και στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα θα ήταν διαφορετική αν ο υπήκοος τρίτης χώρας που τίθεται υπό κράτηση ήταν ανήλικος.

130. Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η διαδικασία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ αποτελεί μέσο συνεργασίας του Δικαστηρίου με τα εθνικά δικαστήρια. Επομένως, απόκειται αποκλειστικώς στα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων εκκρεμεί η διαφορά και τα οποία φέρουν την ευθύνη της απόφασης που θα εκδοθεί να εκτιμούν, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες κάθε υπόθεσης, τόσο την αναγκαιότητα της προδικαστικής απόφασης προκειμένου να εκδώσουν τη δική τους απόφαση όσο και τη λυσιτέλεια των ερωτημάτων που υποβάλλουν στο Δικαστήριο. Συνεπώς, εφόσον τα υποβαλλόμενα από τα εθνικά δικαστήρια ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία διάταξης του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται, κατ' αρχήν, να απαντήσει⁶⁸.

131. Εντούτοις, είναι δυνατόν να προβληθεί άρνηση απάντησης σε προδικαστικό ερώτημα εθνικού δικαστηρίου, μεταξύ άλλων, όταν προδήλως προκύπτει ότι η ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης την οποία ζητεί το εθνικό δικαστήριο δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, ή όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως⁶⁹.

132. Το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, τελευταίο σκέλος, στην υπόθεση C-39/21 εμπίπτουν ακριβώς στην τελευταία ως άνω περίπτωση. Συγκεκριμένα, είναι πρόδηλο ότι τα εν λόγω προδικαστικά ερωτήματα δεν έχουν καμία σχέση με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, η οποία δεν αφορά ανήλικο. Επομένως, τα εν λόγω προδικαστικά ερωτήματα έχουν υποθετικό χαρακτήρα.

133. Ως εκ τούτου, κατά τη γνώμη μου, το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, τελευταίο σκέλος, στην υπόθεση C-39/21 είναι απαράδεκτα.

VI. Πρόταση

134. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλαν το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας, Κάτω Χώρες), στην υπόθεση C-704/20, και το rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (πρωτοδικείο Χάγης, μεταβατική έδρα 's-Hertogenbosch, Κάτω Χώρες), στην υπόθεση C-39/21, ως εξής:

1) Το άρθρο 15 της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, το άρθρο 9 της οδηγίας 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία, και το άρθρο 28 του κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

⁶⁸ Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe (C-620/17, EU:C:2019:630, σκέψη 30 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁶⁹ Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe (C-620/17, EU:C:2019:630, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα, σε συνδυασμό με τα άρθρα 6 και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν την έννοια ότι το εθνικό δικαστήριο που καλείται να ελέγξει τη νομιμότητα της θέσης υπό κράτηση ή της συνέχισης της κράτησης υπηκόου τρίτης χώρας πρέπει να εξακριβώνει, βάσει των πραγματικών και νομικών στοιχείων που θεωρεί κρίσιμα, τον σεβασμό των γενικών και αφηρημένων κανόνων που καθορίζουν τις προϋποθέσεις και τους όρους αυτής, ανεξαρτήτως των ισχυρισμών και των επιχειρημάτων που προέβαλε ο υπήκοος τρίτης χώρας προς στήριξη της προσφυγής του. Εθνικός δικονομικός κανόνας ο οποίος έχει ως αποτέλεσμα να εμποδίζει το εθνικό δικαστήριο να προβεί αυτεπαγγέλτως στην εν λόγω εξακρίβωση και να διατάξει την απόλυση υπηκόου τρίτης χώρας, όταν διαπιστώνει ότι τέτοια κράτηση αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης, αντιβαίνει στις προμνησθείσες διατάξεις.

- 2) Το άρθρο 15 της οδηγίας 2008/115, σε συνδυασμό με τα άρθρα 6 και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, έχει την έννοια ότι, με την επιφύλαξη της τήρησης της αρχής της ισοδυναμίας την οποία θα πρέπει να εξακριβώσει το αιτούν δικαστήριο, δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση κατ' εφαρμογήν της οποίας εθνικό δικαστήριο που αποφαινεται σε δεύτερο και τελευταίο βαθμό επί εφέσεως κατά πρωτόδικης απόφασης σχετικής με τη νομιμότητα μέτρου θέσης υπό κράτηση μπορεί να αιτιολογήσει συνοπτικώς την απόφασή του, καθόσον τούτο σημαίνει ότι συμφωνεί με την αιτιολογία και το αποτέλεσμα της πρωτόδικης απόφασης.
- 3) Το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, τελευταίο σκέλος, στην υπόθεση C-39/21 είναι अपαράδεκτα.